

št.

34

Glavni urednik
Marjan HorvatOdgovorni urednik
Ciril Brajer

Telefon: 313-942

Naročnina in prodaja:
321-255

Telefaks: 311-956

Naslov: ČZP Enotnost,
Dalmatinova 4, Ljubljana

časopis slovenskih delavcev

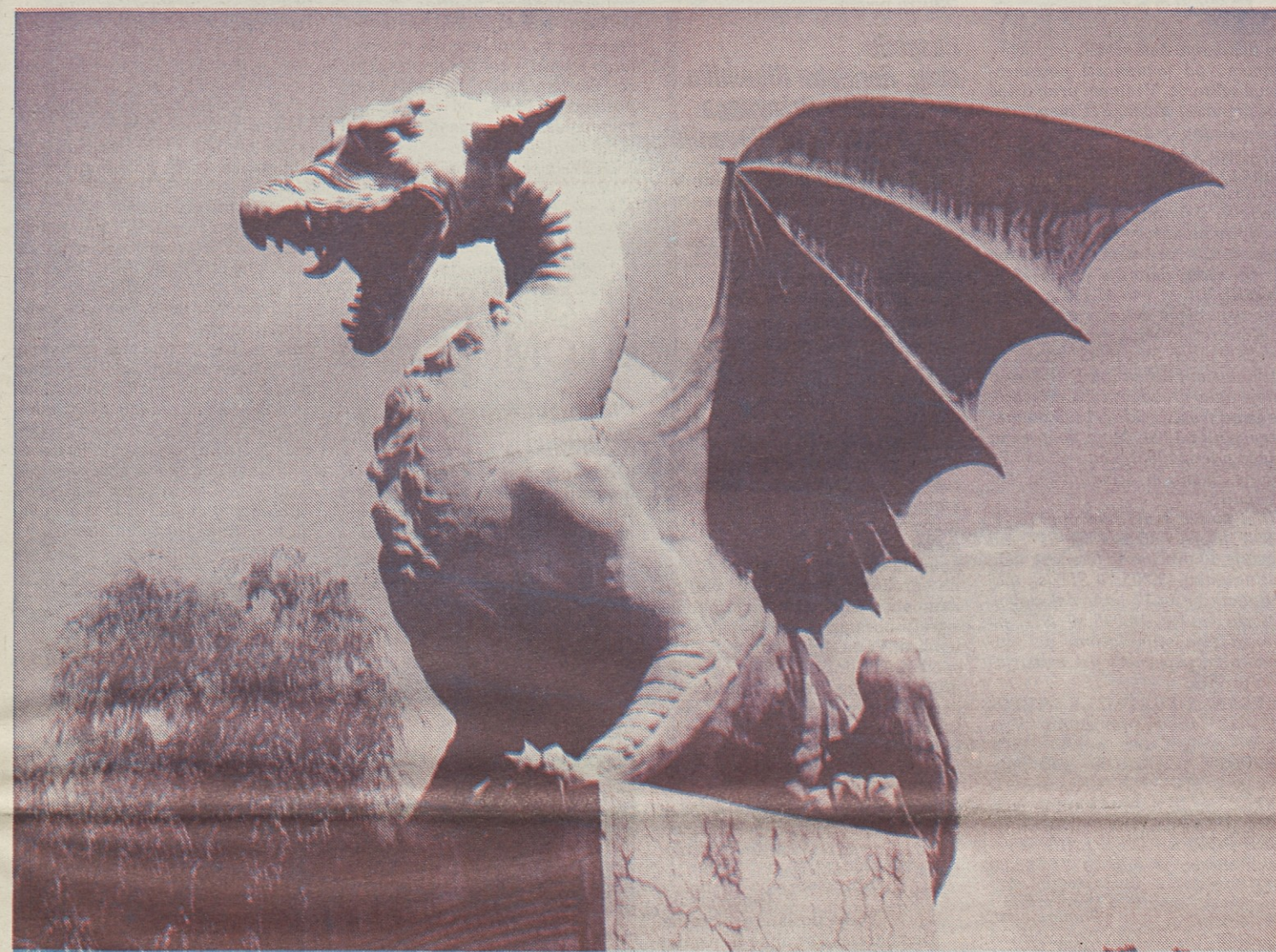
Ljubljana, 4. avgusta 1994, št. 34, letnik 53, cena 175 SIT

TOPI KREMLJI

Borut Brezovar, glavni republiški inšpektor za delo v pogovoru za DE:

»Zakon o inšpekciji dela je postavil le temelje za novo organiziranost. Ukrepi inšpekcije pa še ne bodo bistveno vplivali na red na področju delovnih razmerij zlasti zaradi zastarelosti delovne zakonodaje in preblage kaznovalne politike. Medtem ko so kazni za kršitve delovne zakonodaje v razvitih deželah tako velike, da jih je težko plačati, se pri nas še vedno splešča goljufati državo in posamezne delavce.« Preberite pogovor v Sindikalnem zaupniku!

ALI JE LJUBLJANA NAŠE PRESTOLNO MESTO

in o slovenskih
prestonih
v zgodovini
Stran 3

ZGODBA O ČLOVEKU BREZ DELA

Stran 11

STRANKARSKI GOLAŽ

Kdo so tisti, ki meditirajo, se napihujejo, so mazohisti in vabijo prisklednike v postelje lastnih žena?

Stran 3

O Francu Humarju iz Koržetovega sklada razen plakata ni bilo ne duha ne sluha.

Republiški razvojni sklad dela z delavci slabše kot s hlapci

Koržetov človek, zadolžen za dolgovaško Opekarno, je Franc Humar. Iz opekarjev brije norce: poziva jih na zbor, pa se ga ne udeleži samo zato, ker mu je, gospodu, v pisarni hladneje. Pozablja, da opekarji vsak dan garajo v vročini, ki doseže 50 do 80 stopinj Celzija. O tem pišemo na 3. strani in v Sindikalnem zaupniku.

PULSAR d.o.o.

Država je na počimicah

Čeprav ni rešila problema nezaposlenih. Pomagati si bodo morali sami, na primer tako, da svoj certifikat zaupajo komu, ki jih ne bo pustil na cedilu. (PULSAR)

Pasji dnevi

Tudi g. Artur je vložil »svoj« certifikat, vreden 400.000 tolarjev. Prišemo vam, da je izvohal najboljšo možnost.

061/1313325

DE, sreda 14⁰⁰

Užaljena visočanstva

Dr. Janez Gril se v zadnji številki Družine repenči nad zakonom o RTV Slovenije in predstavnika verskih skupnosti v svetu RTV poziva, naj odstopi in tako pripomore k demokraciji.

Gre pač le za eno od različic ropotanja užaljenih kujonov iz katoliške cerkve, ker so verske skupnosti v svet RTV za svojega predstavnika izvolile gospoda **Geza Fila**, ljubljanskega evangeličanskega pastora. Bogvedi, zakaj Janez Gril ne pozove še **Lojzeta Peterleta**, naj odstopi kot minister, in krščanske demokrate, naj stopijo iz vladne koalicije, če je družba že tako nedemokratična, da bi jo morali demokratizirati prav z odstopi. No ja, poslušaj, kaj govorim, in ne glej, kaj delam.

V Evangeličanskem listu z Grilom polemizira **Drago Kuhar**. Rogoviležem in užaljenim veličinam iz katoliške cerkve pripiše »politikantstvo, versko institucionalni populizem in celo spreminjanje zgodovine«.

Ugotavlja, da se svet pač ne bo podrl, če v svetu RTV ni predstavnika **katoliške cerkve** in je v njem vendarle predstavnik **slovenske cerkve**, protestantski pastor.

PULSAR
d.o.o.

Ne zaigrajte svojih **certifikatov**
Vpisna mesta: **Pulsar d.o.o., Ljubljana**, Dalmatinova 2, 61000 Ljubljana **PROXY d.d., Ljubljana**, 61000 Ljubljana

Piše: Ciril Brajer

Ukinimo dopust

Vsi gredo na počitnice, učenci, dijaki, študentje, celo poslanci in politiki – na zaslužene, pravijo sami, na nezaslužene, benti ljudstvo. Počitnice so po definiciji pač čas med dvema letoma ali polletjema in poslance po njih čakajo kar težki popravni izpiti.

Delavci gredo na dopuste (dopust: dovoljena začasna prekinitvev dela, piše v Slovarju slovenskega knjižnega jezika). Še jih dopustijo nanje ali jim jih dopustijo, le uživati jih več ne morejo kot njega dni. Letos prebiramo, da bo lahko letovalo le 20 odstotkov zaposlenih, da bo dopust moralo preživeti doma kar 90.000 družin, dve tretjini zaposlenih v Podravju si letovanja ne bo moglo privoščiti, in dobivamo nove izraze: socialna riviera, socialni turizem namesto sindikalnega, in hrvaški turistični delavci so Slovence že uvrstili med »paradajz turiste«. Menda zato, ker so začeli kot včasih Poljaki rabutati paradajznike.

Sam sem doberšen del dopusta preživel s Čehom med Hrvati. Zanimiva kombinacija, a le nekaj dni, potem je postala enolična. Vsi pomenki so se sukali okoli cen, plač in socialnih razlik. Tako Čehi kot naši sosede so nejevoljni nad jaro gospodo. Ne zato, ker je tako hitro obogatela in bogati vse bolj, ampak zato, ker bogati na nepošten način. Poslušal sem o mafiji, tisti pravi in prispodobni, s katero označijo politike novega kova in direktorje. Več je delavcev na cesti, teže životarijo z bednimi zaslužki, v bolj razkošnih limuzinah se prevažajo njihovi tlačitelji.

Robantijo tudi gostinci, krčmarji, slaščičarji. Istro je res preplaval paradajz turizem in bojijo se, da bo povsem odgnal petičnejše goste. Tudi Slovenci, ki smo se posmehovali Čehom, Poljakom in tudi varčnim Nemcem, ki so s seboj na dopust vozili celo toaletni papir, smo hitro zdrknili na isto raven. Celo po radensko se slovenski turisti menda vozijo nazaj v domovino, da o pivu in podobnih nujnih življenjskih potrebščinah sploh ne govorimo.

In dopust, na katerem šteješ drobiž, ali ga bo še za eno pivo, in vlečeš otroka za roko mimo sladoledarja, res ni noben dopust. Postane prava muka. Po eni plati je človeku že kar nerodno, da se je znašel med tistimi nekaj odstotki izbrancev, ki si morje sploh še lahko privoščijo, in po drugi preklinja, ker razen slane vode nima nič od njega. Ljudje med takšnim tratenjem obilice prostega časa pač le še bolj zaznajo globino in širino socialnega prepada. In po glavah se jim začno motati zlobne misli.

Zato bi bilo najbolje, da bi tisti, ki dopuste dopuščajo oziroma ki k dopustom dopuščajo, le-te enostavno ukiniteli. Vsi bomo lepo hodili v službe, kjer je vsaj še malica malce cenejša. Ne bomo več trepetali, da nam bo kdo pobasal težko privarčevane marke, potni list ali nam vlomil v avto, medtem ko morda njegov kolega prav ta čas prazni zapuščeno stanovanje.

Ali ni preočitno, da lahko med dopustom človek več izgubi kot pridobi?!

Morda bi pa poslanci jeseni res lahko sprejeli zakon o ukinitvi dopustov. Bojim se le, da bi se ne vmešala naša največja stranka. LDS je namreč že začela groziti, da bo »posebno pozornost namenila socialnemu razslojevanju kot posledici velikih družbenih sprememb«.

Pa se menda ni bati. V boj proti revščini namreč ne kani planiti iz kakšnega globljega prepričanja, ampak »ker socialne razlike posamezne stranke izkoriščajo za nabiranje cenjenih političnih točk«. Boj iz takšnih pobud pa je že vnaprej izgubljen.

DE časopis slovenskih delavcev

Stvar je jasna. To je moj časopis. Zato ga naročam na naslov:

Priimek in ime: _____

Naziv podjetja ali ustanove: _____

Naslov: _____

Podpis naročnika: _____

Sintikat Avtotehne je reprezentativen

Dne 28. 7. 1994 je bila objavljena moja izjava o slabih plačah, ki jih prejemo delavci, »delničarji« v Avtotehni, d.d. v Ljubljani, in istočasno izjava o moji plači 50.000 tolarjev. Korektna moja izjava ob prisotnosti g. Smaja Djefića, g. Marjana Gršiča, g. Kavčiča je bila takšna:

Konkretno moja plača je približno 500 DEM, preračunano v SIT, kar predstavlja 60-procentni ali fiksni del plače (ne 50.000,00, kot je bilo navedeno v časopisu). Preostali 40-procentni del plače pa je variabilen in ga dobivamo delavci zelo različno, odvisno od uspešnosti posameznega sektorja. V mojem primeru je približno 20.000,00 SIT mesečno.

Se vedno trdim, da je večina delavcev v AVTOTEHNI nezadovoljna s svojo mesečno plačo, predvsem so to tisti delavci delničarji, ki s svojim poštenim delom in prizadevanjem že leta ustvarjajo »profit in image renimirane firme, sedaj delniške družbe AVTOTEHNA, ki ima 41-letno tradicijo uspešnega delovanja«.

Konkretno: navajam svojo povprečno plačo 56.246,43 (fiksni in stimulatívni del skupaj), ki sem jo prejela v obdobju 12 mesecev, to je od meseca julija 1993 do meseca junija 1994. Moja povprečna plača v letu 1993 je bila 45.630,74 (to je fiksni in stimulatívni del skupaj).

Za mesec junij sem dne 15. 7. 1994 prejela 62.244,50 SIT, od tega je 60 procentov fiksnega dela ali natanko 43.205,70 SIT (skupaj z dodatkom za 17-letno del. dobo). Ostalo, to je 19.038,90 SIT pa predstavlja stimulatívni del dohodka za uspešnost pri ustvarjanju profita.

VSAK DELAVEC V AVTOTEHNI lahko pravzaprav sam oceni in izračuna, koliko PROCENTOV »ZASLUŽI« pod povprečjem ALI PA CELO NAD POVPREČJEM Avtotehnine DOBRE, PRAVZAPRAV ZELO DOBRE POVPREČNE PLAČE. Pretekli mesec je bilo to 71.585,00 SIT.

Nevenka Mihelčič,

komercialist,

član REPREZENTATIVNEGA IO SINDIKATA AVTOTEHNE

Disciplinski konstrukt

Izraziti želim javno zahvalo Marjanu Podobniku in Ivo Hvalici za podporo, ki mi jo nudita pri reševanju disciplinskega konstrukt, uvednega proti meni v portoroški igralnici, in za razgaljanje nepravilnosti v igralništvu. Hkrati želim pred parlamentarnimi počitnicami izreči zahvalo vsem poslankam in poslanečim opozicijskih strank za napore in trud pri uveljavljanju demokracije in civilizacije v Sloveniji.

Dobro sem dobil vpogled v to, kaj pomeni biti danes poslanec opozicijske stranke v slovenskem parlamentu. Koliko energije morajo porabiti samo za to, da bi preprečili ali vsaj omilili vandalizem ljudi brez predsodkov, ki si hočejo na podlagi nakradene družbene lastnine utrditi absolutno totalitarno oblast. Pozitivne pobude in predlogi so v takem vzdušju le govorjenje praznim zidom. Pojavlja se vprašanje, kaj ima kdo za pozitivno pobudo, kaj pa se šteje za destruktivno delovanje. Če veljajo za pozitivne le tiste pobude, ki vladajoči koaliciji pomagajo utrjevati oblast, potem je razumeti, da je trud za transparentnost, zakonitost in poštenost nekaj negativnega. Pozitivna je torej podkupnina vladajoči

stranki ali politikantom iz njenih vrst, negativno pa zavzemanje za čiste račune pri javnem dolgu, preprečevanje oškodovanja družbene lastnine, reševanje afer itd.

Podobno sprevrženost pojmov doživljam tudi pri disciplinskem konstrukt, izvedenem proti meni v portoroški igralnici. Zaposliten sem izgubil pod pretvezo, da naj bi škodoval podjetju, potem ko je po moji zaslugi družba prihranila več milijonov mark, ki so doslej odtekali udbomafiji prek posojilniških služb. Po sprevrženi logiki naj bi bilo to uporabno, saj se akterji, ki so to omogočali, danes mastijo z mesečnimi plačami, za katere morajo slovenski delavci garati vse leto, posledice pa čutimo le tisti, ki smo na nepravilnosti opozarjali. Narobe svet. Obrnejo ga lahko le predčasne volitve.

Miran Lipovec, Lucija

Odrpito pismo

Gospodu mag. Hermanu Rigelniku, predsedniku Državnega zbora Republike Slovenije

Spoštovani gospod predsednik, v imenu poslanske skupine Demokratske stranke Slovenije Vas prosim, da glede na potek nedokončane julijske (23. seje) državnega zbora skličete zbor za nadaljevanje seje takoj v začetku septembra, torej vsaj 5. septembra t.l.

Naš poziv utemeljujem predvsem z dejstvom, da državni zbor do prekinitve julijske seje ni uspel obravnnavati zakona o političnih strankah in zakona o volilni kampanji, čeprav bi bilo nadvse koristno, tako rekoč nujno, da oba zakona, še zlasti zakon o volilni kampanji, začneta veljati pred razpisom lokalnih volitev. Te pa morajo biti decembra letos. To pomeni, da tudi zaradi rokov, ki jih predpisuje zakon o volilni kampanji, morata biti zakona v tretji obravnavi vsaj konec septembra. Vi pa tudi sami veste, gospod predsednik, da zakona urejata pravila za financiranje strank in tudi pravila glede medstrankarskih odnosov, kar je še posebej važno za civilizirani potek volilnih kampanj.

Gospod predsednik, predlagam, da naš poziv upoštevate v prid izboljšanju političnih razmer v Sloveniji, in Vam želim prijetno nadaljevanje poletja.

Lep pozdrav!

Tone Peršak,

vodja poslanske skupine

Demokratske stranke Slovenije

Sporočilo za javnost

Kompas sklad je začel zbirati certifikate

V ponedeljek, 25. 7. 1994 je Kompas sklad začel zbirati certifikate občanov. Družba ima razpisnatega za 7 milijard tolarjev kapitala. Prodajna cena delnice je 1053 tolarjev. Kompas sklad bo investiral v podjetja, ki zagotavljajo varno in donosno naložbo. To so podjetja, ki že vrsto let uspešno poslujejo in bodo jamstvo za stabilnost sklada. Drugi del investicij bo usmerjen v dolgoročno perspektivna podjetja, katerih poslovanje se lahko z aktivnim upravljanjem občutno izboljša. To bo zagotavljalo stalno rast vrednosti delnic in izplačilo dividend. Najmanj 20% premoženja pa bo vloženo v nepremičnine, državne obveznice in druge vrednostne papirje. Investicijska politika bo s tem dosegla primerno razpršenost in s tem večjo varnost naložb.

Kompas sklad podjetij ne bo izbiral na osnovi regionalnega ključa, temveč izključno glede na donosnost naložbe. Investicijsko prednost bodo imela podjetja s področja turizma (zdraviliški turizem, Portorož, Bled, Kranjska Gora), večja trgovska podjetja, del prehranske industrije in predvsem izvozno usmerjena uspešna podjetja.

Kompas sklad bo na osnovi svoje poslovne politike razdelil celotni dobiček med svoje delničarje.

Prednosti Kompas sklada pred drugimi podobnimi družbami so: močna analitska služba, razrešeno lastništvo in družbi za upravljanje,

kar bo onemogočalo izvajanje politike delničarjev družbe za upravljanje preko sklada (tak primer je zaslediti pri nekaterih, predvsem bančnih družbah), visok uplacen kapital v družbe za upravljanje in dobra informiranost predvsem o položaju v slovenskem turizmu (kot investicijsko usmerjenost ga poudarja večina skladov), ki je posledica dolgotrajnega nastopa na tem trgu.

V nadzornem svetu družbe so dr. Anton Krašovec, ki je delal kot generalni direktor RTV Ljubljana, podpredsednik LB d.d. in kot predsednik SOZD Slovenijales in Franc Poteko, dipl. oec., ki je direktor podjetja Kompas Consulting. V nadzornem svetu sodeluje tudi magister managementa Clive Llewellyn, ki je član British Institute of Management in član Sheffield Business School in ima dolgotrajne praktične izkušnje pri projektih dviga profitne stopnje podjetij. Direktor družbe je Roman Strgar, dipl. org., ki ima večletne izkušnje kot vodja projektov za reorganizacijo in izboljšanje poslovanja, delal pa je tudi kot svetovalec za management pri tuji svetovni družbi.

Delnice se vpisujejo pri vseh enotah PTT, na večini poslovalnih Kompas Holidays group in pri nekaterih delničarjih družbe za upravljanje.

Dodatne informacije dobite na sedežu družbe za upravljanje Divida, tel. 325-774, g. Igor Lah.

KOMPAS sklad

Slovenski strokovnjaki in razumniki

Po novinarskih člankih sodeč, Slovenija premore kakih petdeset strokovnjakov in razumnikov. Njihova imena so zbrana pod »zadnjo« Majniško deklaracijo in

v legalni Civilni inicijativi. Možno je, ni pa nujno, da bo število strokovnjakov in razumnikov naraslo, ko (če) izvememo za kadrovske sestavo ilegalne Civilne inicijative. Vsi ki nismo razumniki, smo najbrž nerazumniki. Za razliko od razumnikov, ki so vsi v istem rangu ne glede na poklic, izobrazbo, položaj..., nerazumnike lahko razdelimo v več skupin:

1. bivši razumniki – ljudje, ki so pomagali zrušiti prejšnji sistem in državo, kasneje pa se niso strinjali s politiko trdega jedra Demosa;

2. pogojni (ne)razumniki – ljudje iz vodstev »desnih« strank in »nadstrankarski« desničarji. Z nadaljnjim trdim delom se lahko uvrstijo med razumnike;

3. največji nerazumniki ali trobentači – novinarska srenja, ki verjame samo eni resnici, resnici razumnikov in to resnico ob vsaki priložnosti »prodaja« drugim nerazumnikom. Največji med njimi imajo možnost postati razumniki;

4. navadni ali »naši« nerazumniki – množica, ki verjame razumnikom in trobentačem, čeprav bolj malo ali nič ne razume;

5. kronični nerazumniki – množica, ki ne verjame razumnikom in trobentačem, čeprav bolj malo ali nič ne razume;

6. drugače misleči (ne)razumniki – nekaj tisoč magistrstov in doktorjev znanosti, ki v »razumniški« igri nočejo sodelovati;

7. razumni nerazumniki – preprosti ljudje, ki razumejo težave naše mlade države, ne razumejo pa tega, da morajo celotno breme teh težav nositi oni. Želijo si samo delo in pošteno plačilo, ki bi zadostovalo za človeka vredno življenje. To je največja skupina nerazumnikov (ca. 40% volilnega telesa), skupina, ki ji vsi nekaj obljubljajo, skupina, ki je spoznala, da so obljube hrana za naivne.

Jože Vuk

Je šport tudi igra?

Piše: Geza Filo

Doseči najboljši rezultat je princip današnjega časa. Pridno delati, se truditi, pokazati kaj pozitivnega, kaj izrednega, kar je koristno za družbo, za posameznika, vredno vseh naporov. Vseeno je, če so ti naponi duševni ali telesni. Družba pa temu daje vsi svojo podporo.

Šport je dandanes postal široko področje, ki ima svojo kategorijo med igro in dosežkom. V človeku je že prirojena volja, da se uveljavlja pred drugim človekom, da z njim tekmuje. To lahko opazimo že v vedenju majhnega otroka. Igra in dosežek človeka vesele. V modernem času pa ta dva principa gresta precej narazen, zgubljata ravnotežje. Princip dosežka je postal precej močnejši, pomembnejši in pozablja na temeljni smisel vsakega tekmovanja – igro. Igra in šport sta najlepši in največkratnejši stranski zavodi sveta. Ko za nekatere ljudi postane ta najpomembnejša zadeva, se šport odtuji svojemu bistvu in smislu. To spoznanje pa ne zadeva le nekaterih iger, temveč lahko tudi takojimenovani »vsakdanji šport«. Pri tem se moralna vrednost popolnoma spremeni.

Ljudje lahko postanejo stroji! To se v zadnjih desetletjih že prakticira v vrhunskem športu. V stopnjevanju dosežkov vidimo neverjeten vzpon človeške moči in zmogljivosti, vzdržljivosti, spretnosti in športno-telesne tehnike. To je privedlo do neverjetnega pritiska na tekmovalni duh človeka, ki komaj da pozna človeku dane noralne meje. Kakor tehniki potrebujemo vedno hitrejša in močnejša avtomobile, mora biti podobno tudi v športu, da bi dosegli kar

največjo »senzacijo«.

Če bi lahko pogledali v telovadnice, na tekaške steze in vse druge »terene« športnih tekmovalcev, kjer se urijo v raznih veščinah, pripravljajo na tekmovalstvo, bi z žalostjo ugotovili, da so te priprave silno odmaknjene od vsakega športnega ideala. Če bi lahko opazovali trinajst in petnajstletne deklice, ne samo tistih nekaj minut njihovega nastopa, kjer se ponavadi smehljajo, temveč tudi pri njihovih mučnih, zelo dolgotrajnih pripravah (dnevno po več ur), bi lahko ugotovili, kako se zaradi nekaj minut uspeha tepta humana, človeška stran športa. Koliko bolj nehumano, kaj šele športno pa je, ko se mora telo za najvišje dosežke »preparirati« z raznimi poživili, ki ga trenutno prisilijo k izrednim naporom in dosežkom.

Ali je smisel športa v tem, da do skrajnosti preizkusi vzdržljivost telesa in duha? Zakaj bi se morali mladi ljudje podrediti nečloveškim naporom? Ali človek tu ne prestopi svoje meje?

Stari Grki so poznali estetik, lepoto človeškega telesa in človeških gibov. Ravno ta estetski, lepotni ideal športa je pomemben, če naj bi bil šport res igra. Današnji šport pa se je navezal na kategorijo dela, celo težaškega dela, nekaj najtežjega, kar lahko človek še zmore.

Ustanovitelji Borzno posredniške hiše: **Proxy d.d. / Bona Fide d.d.** Koper
stavite na strokovnjake
BONA FIDE d.d., Koper, Pristaniška ul. 3, 66000 Koper, s predstavništv

PULSAR
d.o.o.

Tmb d.o.o. Maribor in Most d.o.o. Zidani most

061/1313325

DE časopis slovenskih delavcev

Delavska enotnost je bila ustanovljena 20. novembra 1942 • DE – glasilo Svobodnih sindikatov Slovenije • Izdaja ČZP Enotnost, 61000 Ljubljana, Dalmatinova 4, poštni predal 479 • Direktor in glavni urednik: Marjan Horvat, telefon 313-942, 311-956 • Odgovorni urednik: Ciril Brajer, telefon 1316-163, 313-942 • Časopis urejajo: Sašo Bernardi (fotografija), Marija Frančič (oblikovalec), Marija Frančič (Ziviljenjska razpota), Ivo Kuljaj (Ravbarkomanda, Najpomembnejša stran), Damjan Križnik (Kažipot), Franček Kavčič (sindikati), Boris Rugelj (Na tržnem preprihu), Andrej Ulaga (Na tržnem preprihu), Bora Zlobec (lektorica), Igor Žitnik (Razum in srce) in Jožica Anžel (tajnica), telefon 313-942, 311-956 • Naročnina: 321-255 • Posamezna številka stane 175 tolarjev • Žiro račun: 50101-603-46834 • Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Kopitarjeva 6, Ljubljana • Časopisni svet: Mira Videčnik, Alojz Omejc, Ejn Urek, Edo Kavčič, Jernej Jeršan, Dušan Semolič

Dolgovaški opekarji že nekaj mesecev živijo v negotovosti. Ne vedo, kakšna bo usoda opekarne, ki je doslej njim in njihovim družinam zagotavljala skromno socialno varnost.

Najprej se je z njihovo usodo poigral Franc Gajšek oziroma ljubljansko podjetje Facig d.o.o. Od Sklada Republike Slovenije za razvoj je odkupilo Opekarno, nato pa zaradi velikih terjatev upnikov (več kot 70 milijonov tolarjev) in požara v začetku maja je Opekarno povzročil za 4,5 milijona tolarjev škodo) od kupoprodajne pogodbe odstopilo. Tako je Franc Gajšek, potem ko je med dolgovaškimi opekarji nekaj mesecev sejal prazne upe, pobral šila in kopita...

Ko je Opekarna ponovno prešla v last Sklada Republike Slovenije za razvoj, je maja njeno krmilo prijel v roke Franc Humar. Ta svojo dolžnost opravlja kar iz Ljubljane. Delavci so upali, da bo sklad Opekarno saniral ali pa jim vsaj povedal, kakšna bo njena usoda. Vendarle so se ušeli. V maju je Franc Humar poslal vse delavce na čakanje, v juniju so morali vsi na kolektivni dopust, nato pa so dobili še odločbe o čakanju za julij in avgust. Poleg tega, da delavcem ni nihče povedal, kaj bo z njimi jeseni, pa brez pojasnila niso prejeli tudi plač za junij in julij. Razumljivo, da so zahtevali pojasnila.

Koržetov sklad

Pritiskom delavcev in sindikata se je Franc Humar končno uklonil in za 1. avgust ob 12. uri na dvorišču Opekarne sklical zbor delavcev. Ko so se opekarji, ki se na delo vozijo iz bližnje in daljne okolice, sredi vročega dne zbrali na opekarničnem dvorišču, pa so izvedeli, da Franca Humarja ne bo. O tem, da na zbor, ki ga je sam sklical, ne namerava priti, ni nikogar obvestil. Ko so sindikalni zaupniki pri njegovi tajnici uro pred zborom po telefonu želeli poizvedeti kdaj bo v Lendavi, je Humar sam dvignil telefon in jim pojasnil, da se pri 36 stopinjah Celzija ne misli voziti iz Ljubljane v Lendavo. Tako je odgovoril dolgovaškimi opekarjem, ki se že več mesecev borijo za možnost, da bi lahko še naprej pri 50 stopinjah Celzija pekli opeko in jo pri 80 stopinjah Celzija sušili ter tako v znoju služili kruh za preživljanje svojih družin. Ali je sploh treba zapisati, da je dolgovaške opekarje Humarjevo ravnanje spravilo v bes in jih hkrati tudi globoko užalilo.

Franc Humar si ni privoščil samo cinizma in arogance brez primere, pač pa se iz dolgovaških opekarjev očitno dela norca. Po reakcijah magistra Uroša Koržeta na Humarjevo početje bodo delavci v vseh skladovih podjetjih lahko hitro spoznali, ali je Humar ravnal na svojo roko ali je britje norcev iz delavcev politika sklada.

ZAČARANI KROG

Piše: Jože Smole

Noben agresor v Evropi še nikdar ni bil soočen s tako močno skupino držav, kot je danes sestavljajo ZDA, Rusija, Nemčija, Francija in Velika Britanija. Toda srbski agresor kljub temu ne odneha. Najmočnejše države in tudi Združeni narodi mu do zdaj niso mogli priti do živga. To se je pokazalo tudi na zadnjem sestanku kontaktne skupine za Bosno in Hercegovino.

Glavni razlog za to je, da nesporni obsodbi agresije niso sledili tudi resnični ukrepi proti agresorju. Razen gospodarske zapore proti Srbiji in Črni gori in nekaj posegov Natovih letal na srbske položaje v BiH, so velike sile in Združeni narodi dosedaj ostajali pri politiki praznih groženj, ki so jih občasno ponavljali. Dosedaj so v glavnem samo »nadzirali mir« (mir v BiH, ki ga ni). Modre čelade (sedaj jih je 35.000) zmorejše zagotavljati samo delno premirje na nekaterih območjih na Hrvaškem in v Bosni in Hercegovini, nikakor pa niso vzpostavile miru. Za to niso imele niti pooblastila niti materialnih možnosti.

Srbski agresorji se zaradi občasnih groženj »z vojaškimi posogi NATA« gotovo ne mislijo umakniti z velikih področij, ki so jih zasedli in jih čvrsto držijo v svojih rokah.

Izjava generalnega sekretarja Združenih narodov Butrosa Galiya, da bo predlagal umik modrih čelad, in njegova sugestija, naj bi NATO vzpostavil mir v Bosni in Hercegovini, sta povzročili med glavnimi zahodnimi državami velika razhajanja. Vsi vedo, da se agresorja lahko prisili k umiku samo z obsežnimi vojaškimi posogi. Zračni napadi na posamezne objekte gotovo niso dovolj. Toda katera država članica NATO je pripravljena poslati svoje vojaške enote na ozemlje Bosne in Hercegovine? V kongresu ZDA gotovo ne mislijo svojih fantov poslati v neposreden spopad s srbskimi oboroženimi silami. Mnoge zahodnoevropske države se tudi ne bi strinjale z angažiranjem nem-

ških vojaških enot na Balkanu, saj so še vedno živi spomini na drugo svetovno vojno. Pa tudi v sami Nemčiji ne bi bili pripravljeni na takšno tvegano operacijo.

NATO se je znašel v novem, zelo kočljivem položaju. V času hladne vojne in konfrontacije s sovjetskim blokom je bila njegova vloga jasna. Sedaj pa bi moral, če bi prevzel nase vzpostavitev miru v BiH, vojaško posesti na področje, ki je izven meja dosedaj definirane obrambnega področja NATA. V razpravah o tem so med članicami NATA velika razhajanja.

Srbski agresorji vse te nejasnosti spretno izkoriščajo in jih razne nove grožnje ne ustrahujejo preveč. Zato so tudi precej samozavestno postavili nove pogoje za sprejem zadnjega načrta o ozemeljski razdelitvi Bosne in Hercegovine.

Takoimenovana Zvezna republika Jugoslavija je vsekakor zelo zainteresirana za ukinitve gospodarske zapore, ki jo izčrpava. Je pa nikakor ne toliko, da bi prenehala vsestransko podpirati Srbe v BiH in na Hrvaškem. Občasne kritike Karadžićevega ravnanja so bolj taktično-propagandne kot pa resnične. Tudi zadnji Miloševićev poziv bosanskim Srbom, naj pristanejo na predlagano rešitev, je spreten politični maneuver.

Napovedi nekaterih zahodnih dejavnikov, zlasti ameriškega državnega sekretarja, da bo naslednji poostreni ukrep proti Srbiji odprava prepovedi nakupa orožja za BiH, agresorjev očitno ne ga nejejo resneje. Razen političnega ta ukrep ne bi imel kakšnega večjega

arena

za Pomurje Zdenka Bobovec, ki že več mesecev odločno brani njihove interese. Zaradi dogajanj v Opekarni je že štirikrat preločila dopust. Zdenka Bobovec je tudi najbolj zaslužna, da se je Franc Humar, potem ko ga zaradi vročine 36 stopinj Celzija ni bilo na zbor delavcev, še istega dne ob 12. uri pri 37 stopinjah Celzija odpravil na pot iz Ljubljane v Lendavo, kjer se je skupaj z Bobovčovo popoldne sestal s predsednikom lendavskega izvršnega sveta Štefanom Gjerkešem, predstavnikom Centra za razvoj malega gospodarstva Antonom Blažkom, občinsko ministrico za gospodarstvo Heleno Kramar in drugimi Lendavčani, ki si prizadevajo Opekarno rešiti najhujšega. Humar je predlagal, naj bi Opekarna takoj šla v stečaj, vendar so se po posredovanju sindikata dogovorili, da bodo poprej poskusili izpeljati prisilno poravnavo. Če bi kateri od upnikov Opekarno odkupil, mu je sklad za njeno sanacijo menda pripravljen dati 2 do 3 milijone mark kredita z obrestno mero R + 10, če bo dobil ustrezno garancijo od občinske vlade ali koga drugega. Bobovčeva je Humarja tudi prisilila, da je naslednjega dne zjutraj sodeloval na zboru v Opekarni in se z delavci, katerih direktor je, po dolgem času zopet pogledal iz oči v oči. Razžaljeni in obupani delavci so zahtevali, naj sklad Opekarno takoj spravi v stečaj in jim na ta način zagotovi socialno varnost, če že ne ve, kaj drugega bi z njo. Kako bo z junjskimi plačami, pa bo Humar opekarjem sporočil v petek...

Z opekarji pa so solidarni tudi Dolgovaščani. To jim je kljub avgustovski vročini prišel na zbor povedat Štefan Fehir. Dejal je, da lahko v Dolgi vasi postane še bolj vroče...

Boža Gloda

Dolgovaški opekarji pa v težavah, ki jih pestijo, niso ostali sami.

Na neuspelem zboru jih je obiskala poslanka v republiškem parlamentu Marija Poszonec in jim obljubila, da bo do konca z njimi. Vendar se kasneje ni mogla udeležiti pogovora o usodi Opekarne pri predsedniku lendavske občinske vlade, ker je Humar dejal, da ne bo sodeloval na nobenem sestanku, na katerem bo Poszonec. »O ravnanju Humarja bo slišal še najvišji organ oblasti v Sloveniji,« je vse skupaj komentirala Poszonec.

Med delavci pa je bila seveda tudi sekretarka lendavskega krajevnega sveta pri območni organizaciji ZSSS

Sindikrat

materialnega učinka. Muslimanske in hrvaške oborožene sile v BiH so kljub embargu uspevale zagotoviti kanale za dostavljanje orožja. Poleg tega bi ukinitve embarga na orožje dala srbskim agresorjem dober povod za še silovitejšo vojaške posege.

Kljub raznim dogovorom v kontakti skupini petih velikih držav in kljub novim grožnjam z ostrejšimi posegi se stvari še vedno vrtijo v začaranem krogu.

Zanimivo je razmišljanje komentatorja v uglednem ameriškem dnevniku The Wall Street Journal:

»Vsi člani kontaktne skupine si iskreno želijo konec vojskovanja na Balkanu, toda njihovi strateški interesi se nikakor ne ujemajo. Britanija in Francija bi se radi umaknili iz tega področja. ZDA želijo vsiliti svojo rešitev, toda s čimmanjšim ameriškim angažiranjem. Nemčija se zavzema za takšno rešitev, ki bi vsaj delno obvarovala verodostojnost Evropske unije. Rusija pa je pripravljena sprejeti samo takšno rešitev, ki Zahodu ne bi dala prostih rok na območju, ki ga Moskva še vedno šteje za svoje vplivno področje.«

Kje je naša prestolnica

Naslov članka se bo komu morda zdel smešen ali celo nespameten. Zakaj? Saj vendar vsak šolarček ve, da je naše prestolno mesto Ljubljana! Pa poglejmo, če je to bilo, je in bo res.

Piše: Pavle Celik

Za pretekla stoletja velja, da je bil sedež oblasti, ki je vladala slovanskim ozemljem, v tujini. K temu so bili naši daljni predniki prisiljeni mimo svoje volje. Najdalj je bil prestolnica in pravem pomenu besede Dunaj, za katerega so naši ljudje spoznali rek, da moraš pustiti trehuj zunaj. Del oblasti je počasi prehajal tudi na dežele, vendar so bili njih sedeži zunaj sedanjega slovenskega državnega ozemlja. Edina izjema je bila Ljubljana kot prestolno mesto Kranjske.

Po razpadu obdonskega cesarstva je slovenska oblast nekaj mesecev delovala v Ljubljani. Segala je na tretjino ozemlja, saj je tretjino zasedla Italija. Ljubljani se je tudi zato mudilo v Beograd in ta je postal sedež osrednje oblasti v novi državi. Pri nas ni bilo več niti deželnega parlamenta, saj je pravni obstoj oblastnih skupščin v Ljubljani in Mariboru moč zanemariti. O najbolj pomembnih stvareh so odločali na sotočju Save in Donave bodisi v narodni skupščini bodisi na kraljevem dvoru.

Omeniti je treba še dvojce obdo-

bij. Italijanska kraljevina in zlasti fašizem sta skoraj tri desetletja vedrila in oblačila na tretjini slovenskega narodnega ozemlja. Glavno mesto je bilo v Rimu. Med drugo svetovno vojno sta preostala dela Slovenije ječala pod oblastjo Berlina ter Budimpešte. Ideološko nadvlado sta do nas izražali zlasti dve prestolnici. Od pokristjanjevanja naprej je bil to Vatikan, preostanek papeške države, ki naj bi pomenila udejanjenje božje oblasti na zemlji. Med obema svetovnima vojnama je k nam segel tudi vpliv sovjetskega boljševizma, recimo Moskve.

Po zmagi v osvobodilni vojni je Ljubljana dobila svojo ljudsko skupščino in njena pristojnost je postopoma segla na vse današnje ozemlje samostojne Slovenije. V Beogradu so postopoma osredotočili vse ključne vzvode oblasti. Mesto pod Rožnikom je ostalo upravno središče dela enotne države. Krepilo se je nezadovoljstvo s tako ureditvijo in Slovenci so bili za to, da iz republiškega središča oblikujejo državno prestolnico. Prišlo je do plebiscita, razglasitve samostojnosti, posega

Strankarski golaž

Piše: Martin Ivanič

Teoretično je razločljiv vsak problem. Pri tem ne smemo mešati teorije in demagogije. Po mojem je demagogija, če politični fundamentalist grobo obtoži uglednega strokovnjaka (na kakršnega bi sicer bil zrel narod ponosen), da je svojčas svaril pred državno osamosvojitvijo zavoljo latentnih italijanskih aspiracij po delu slovenskega ozemlja. Ko pa praksa strokovne ocene vsaj deloma potrdi, tedaj vrli demagog pozabi svojo nesramno zaletavost.

Primer »teoretične razločljivosti« je čudna logika, po kateri se Slovenski krščanski demokrati, presenetljivo zvest člen vladne koalicije, mirno sporazumevajo, da bodo na lokalnih volitvah nastopili v koaliciji z dvema glavnima opozicijskima strankama na državni ravni, Slovensko ljudsko stranko in Socialdemokratsko stranko Slovenije. Pri tem SKD meditira, da se to ne izključuje in ni v nikakršnem nasprotju z njihovo sedanjo politično navezo.

Vsekakor razumemo koalicijska prizadevanja SLS in SDSS oz. Podobnika in Janše. Njihov račun je preprost in z izjemo nekaterih lokalnih območij več kot zanesljiv. Z združitvijo »slovesa« SKD in SLS kot strank ter Janševе slejkoprej sporne karizme je moč pobrati kar lepo število volilnih glasov.

Izbira volilcev je lahko čudna, a vselej legitimna. O njej lahko govorimo na ves glas in s še tako tehtnimi argumenti, toda zanesljivo je, da bodo pri njej kvečjemu še bolj trdovratno vztrajali. Z njo se je treba kratko in malo sprijazniti, če jih že poprej nismo znali prepričati. Dvom pa vzbuja logiko SKD. Zanesljivo je danes v Sloveniji glavni akter centralizma izvršna oblast (koalicija), v kateri vedrijo tudi oni. Lokalna »oblast« bo nujno ves čas v opoziciji s centralizmom in egoizmom osrednje (izvršne) oblasti. Ne morem razumeti, kako bodo SKD praktično reševali položaj lastne opozicije na omenjenih dveh ravneh.

To je en vidik položaja, v katerega precej kratkovidno lezejo. Drugi vidik pa je, da SKD v očeh volilcev in zaveznikov na lokalni ravni s tem pravzaprav opravlja svojevrsten popravni izpit. V takšnem primeru pa je vsakdo v nekoliko podrejenem položaju.

JLA in do mednarodnega priznanja Slovenije. Ljubljano so hoteli svečano razglasiti za prestolnico nove države. Do tega (še) ni prišlo. Ali je v tem kaj simboličnega?

Svojo državo smo dobili v času, ko potekajo v Evropi združevalne poti. Tudi mi hitimo v Evropsko unijo in druge povezovalne oblike. Pri tem se moramo neizprosno prilagoditi zahtevam, ki jih postavlja sebična in vase zaverovana zahodna Evropa. Zakoni, ki jih sprejema naš parlament, morajo biti v skladu z zahodnim svetom, in če niso, jih je treba kmalu prilagoditi zahodnim merilom. To se obeta tudi naši ustavi. Pri tem ne gre zgolj za notranjo željo novih oblastnikov, da bi uredili državo po zahodnem vzoru. Ne, prav zadnje čase se krepi nevarnost ozemeljskih zahtev do Slovenije z zahoda in deloma s severa. Že videno in doživeto, bi rekli.

V takih okoliščinah je moč postaviti vprašanje, če je Ljubljana res naša prestolnica. Ali ne postajamo vse bolj odvisni od Bruslja? Ta je še bolj oddaljen, kot sta bila Dunaj in Beograd. Zdi se mi, da nas politiki hranijo preveč enostransko: obetajo nam le dobre plati našega otroškega in otročjega hitenja na zahod. Neizbežno pa so tudi škodljive, slabe strani te usmeritve. Počasi se že kažejo in se bodo še bolj. Večstrankarska ureditev in naša nekritična zaveznanost Bruslju bosta svoje davčne položnice izstavili prej, kot pričakujemo, in zneski bodo nepriemereno višji, kot nam govorijo.

Na koncu se utegne pokazati, da je naslov sestavka ne le upravičen, marveč tudi pravilen.

Presenetljivo je, da njihovim pravdom (od članstva in simpatizerjev te promicljivosti pač ni moč pričakovati!) ni jasno, kako jim zlasti Janša vdira v politični prostor skozi zadnja vrata. (Malce spominjajo na naivnega gostitelja, ki gosta povabi v lastno posteljo, potem pa začudeno ugotovi, da je ta nekaj šaril z njegovo ženo, medtem ko je sam spal spanje pravičnega.)

Podobno politično oz. strankarsko nepreglednost na našem političnem odru ustvarja sam prvak SDSS. Koalicijske povezave zelo raznobarnih strank v svetu parlamentarne demokracije res niso nobena redkost. Sila težko pa je prebaviti dejstvo, da prvak po definiciji leve in v dobršni meri ateistične stranke brez kančka politične in siceršnje zadrege igra vlogo glasnika in vodnika politične desnice. Politične desnice seveda nikakor ne razumem omalovažujoče, podcenjujoče ali – bog ne daj! – zamerljivo. Vsa sreča, da jo imamo! A kakšna sreča bi šele bila, če bi lahko vedeli, kaj desnica sploh je in kaj v resnici hoče! Tedaj bi se nam volilec ne bilo težko odločiti. In brez zadrege povem, da – kakor gotovo nisem desničar – ne bi omahoval glasovati za njen (državni ali lokalni) program, če bi le vedel, za kaj se zavzema, in če bi le lahko verjel, da res dela za narodovo korist. Desnici, ki je sestavljena iz tako čudne politične snovi in ki jo vodi človek, katerega glas v bran poštenosti je prepogosto slišati, da bi mu lahko verjeli (po vsem sodeč pa je – osebno morda povsem pošten – s svojo avtoriteto dal po tuho marsikateri nečednosti), ker človek težko zaupa zgolj zato, ker tudi v lastni izprijetosti in/ali nesposobnosti vidi zgolj boljševiško zaroto.

A strankarskega golaža s tem nečemo biti konec. Bržčas lahko rečemo, da po dejanjih sodeč LDS prav nič več ne skriva svoje »nature«. Verjetno je to posledica njihove napihnjene veličine. Vendar jim ni moč očitati kratkovidnosti. Ker je politično zaupanje celo v tako naivni deželi pokvarljivo blago, si liberalni demokrati pridno in brezobzirno utrjujejo gospodarske in druge pozicije za čas, ko utegnejo sedeti v opozicijskih klopek. A kaj neki je Združeni listi, da se tako mazohistično oklepa položaja revnega sorodnika? Zagotovo so pozabili na lucidno odločitve nekdanjega YU-boksarja M. Parlova, ki je dejal, da je najboljši čas za slovo, ko si na vrhuncu kariere. Če bi to laskovo oceno zelo velikodušno uporabili za to stranko, so najboljši čas za takšno potezo že zamudili. Ni pa še povsem prepozno, da premislijo o svojem »socialno-političnem« profilu. Sila težko bo v nedogled tako po francosko združevati videz levičarske delavske stranke in močnega direktorskega lobija. Zgodba o deklitcu, ki bi in ne bi, je poučna!

Seveda pa mi ne gre za usodo strank; skrbí me, da bodo volilci, če ne bodo (in gotovo je, da ne bodo!) pozorno »brali« politične slike, spet glasovali instinktivno in se pozneje hudovali nad pohabljenostjo naše demokracije. Če si ne bodo zabili v glavo, da niti njihova stranka po definiciji ni zaveznik, temveč sebičen mešetar.

PULSAR
d.o.o.

Ne zaigrajte svojih certifikatov
v Ljubljani, Kolodvorska 7 in v Izoli, Drevored 1. maja – poslovni center

Investicijski skladi uspešno zbirajo certifikate

Vse kaže, da smo imeli prav v prejšnji številki DE, ko smo zapisali, da se zdi, kot da reklame za razne pooblašene investicijske sklade prepričujejo državljane, lastnike certifikatov, naj jih vlagajo »na lepe oči«. Naval na sklade, ki sprejemajo certifikate zadnjih štirinajst dni, kaže prav to. Ljudje namreč najbolj pritiskajo kljuko na vratih tistih skladov, za katerimi stojijo banke in zavarovalnice, o katerih pa v zadnjem obdobju, v času sanacije (bank), nismo slišali dosti lepega. Pa še zudaj je mogoče slišati (nepreverjene) zgodbe o čudnem razkoraku med plačili bančnih uslužbencev (tudi takih, povsem »navadnih«) in ugodnimi posojili (na primer), ki jih lahko dobijo v svoji banki ter sanacijskimi napori in (posledično) še vedno previsokimi obrestnimi merami za posojilojemalce na drugi strani.

Za certifikati se zdaj poganja 37 investicijskih skladov, med katerimi pa zlasti manjši, taki z majhnim kapitalom, že »kričijo« o nelojalni konkurenci močnih skladov, pri čemer imajo verjetno v mislih tudi moč reklame. Nekatere banke so si menda privoščile in so občanom hkrati z bančnimi sporočili pošiljale reklame za »svoj« investicijski sklad. Ker imamo pri nas vse urejeno demokratično in tudi delo investicijskih skladov nadzoruje posebna ustanova, Agencija za trg vrednostnih papirjev, bo ta uradni nadzornik delovanja investicijskih družb zavzel stališče do takih pojavov. Nemara bo pred bralci že prej kot naš časnik. Predvsem pa bo morala zavzeti še kaj več kot samo stališče tudi do pojava akviziterjev, ki jih nekatere investicijske družbe menda množično uporabljajo, čeprav je zbiranje certifikatov s pomočjo ak-

viziterjev – prepovedano. Nekatere pa motijo tudi takomenovani pooblašenci družb, ki z blagoslovom Agencije za trg vrednostnih papirjev za nekatere družbe v odročnih krajih dajejo informacije ter tudi vpisujejo certifikate. Toda to lahko počno samo v krajih, kjer ni pošte, banke ali drugega primerne prostora. Je pa treba prej obesiti javni razglas in imeti predpisan prostor.

Ali bodo manjši skladi pobrali le drobtinice? Glede na pritisk na velike sklade bi bilo morda takšno ugibanje celo pravilno, čeprav se večina Slovencev še ni odločila, kam s prostim delom (potem, ko bodo del porabili za notranji odkup podjetja), kjer so zaposleni certifikata. Zlasti še, ker se je že pokazalo – pa ne le ob tej priliki – da se Slovenci radi odločamo na pamet, za stvar, ki jo »bolje« poznamo. Bolje zato, ker smo jo denimo večkrat videli v reklamah... Ker mali skladi nimajo dovolj kapitala, da bi si plačevali drage reklame v medijih, kot si jih privoščijo »veliki« skladi, je velika verjetnost, da bodo velike družbe za upravljanje nad investicijskimi skladi ena za drugo morale prositi Agencijo za trg vrednostnih papirjev, da jim dovoli povečati delniški kapital. Ali pa bodo ustanovljale nove sklade. Nekatere pa so že postorile oboje.

Skratka, vroče ni samo na soncu in v senci, vroče je tudi resnim možem, ki vse te dni s plakatov vabijo: »Vložite certifikat v naš investicijski sklad!« Vse bolj vroče pa je tudi bodočim delničarjem: ali bo uspelo ali pa bodo imeli prav tisti, ki trdijo, da iz vseh teh silnih certifikatov ne bo nastalo nič uporabnega (beri šuštečega).

B. R.

Piše: Metka Tekavčič

Certifikati in referendum: da ali ne

Prvaki Slovenske ljudske stranke so najavili, da bodo parlamentarne počitnice namenili nadaljevanju prizadevanj za referendum o dodatni razdelitvi lastninskih certifikatov. V sklop njihovih predlogov, povezanih s spremembami »privatizacijskega zakona«, sodi tudi zahteva, da naj se roki za lastninsko preoblikovanje podjetij podaljšajo za eno leto, to je do konca leta 1995. Te njihove zahteve niso povsem nove. Že spomladi so predlagali, naj se omenjeni zakon spremeni po hitrem postopku v določbah, ki govorijo o preoblikovanju po načelih notranjega odkupa. Svoje tedanje rešitve, ki bi prinesle predvsem večjo brezplačno razdelitev ter zmanjšanje ali odpravo pravice do popusta upravičencem do notranjega odkupa, so utemeljevali s trditvami, da želijo s tem preprečiti hitro nastajanje velikih socialnih razlik in zlasti pospešiti lastninske procese. Tu pa se resnična plat zgodbe tudi konča. Skušajmo zato odgovoriti na vprašanje, kaj je v ozadju tokratnega koketiranja s slovenskim delavstvom.

Slovenska ljudska stranka vzbuja vtis, da je na strani stistih, ki so z dolgoletnimi napori, trdim delom in odrekanjem soustvarjali slovensko družbeno premoženje. Privid gre še dlje. Ker teh zahtev ni mogoče uveljaviti skozi redno parlamentarno proceduro, naj ljudje na referendumu povedo, kaj v resnici hočejo. Ni važno, koliko referendum stane. Prav tako ni pomembno, da smo letos o nečem že odlo-

čali na referendumu in da smo tovrstnega eksperimentiranja povzpetniških politikov siti. In prava reč, če so bili certifikati razdeljeni na osnovi ocene družbenega premoženja, ki je predmet delitve, in če so postopki lastninjenja v polnem teku ali pa so že končani. Vsak naj dobi še enkrat toliko kot doslej in socialnemu čutu bo zadovoljeno. Res lepo sprenevedanje.

Delovanje zagovornikov predlaganih sprememb zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij je čudna mešanica levičarske demagogije in poceni populizma. Njihovih idej, ki zagovarjajo pravice delavcev, se ne bi sramovali niti najortodoksnejši teoretiki marksizma. A pod krinko je podoba precej bolj spacena. Tisti, ki v besedah nasprotujejo ustvarjanju socialnih razlik, s svojimi dejanji povzročajo najbolj grobo diferenciacijo v slovenskem povojnem obdobju. V isti sapi, ko delavski javnosti licemersko točijo med in mleko z besedičenjem o preprečevanju možnosti lastninjenja družbenega premoženja zgolj nekaterim bogatejšim posameznikom, te posa-

meznike prav sami ustvarjajo. Analiza njihovega delovanja namreč kaže, da so poleg doslednosti v demagogiji dosledni tudi v najtrši protidelavskih stališčih, s katerimi krčevito ščitijo interese največjega veleposestnika na Slovenskem in neizprosno omogočajo bogatenje nosilcem denacionalizacijskih zahtevkov, ki imajo lepo možnost, da družbeno premoženje pokupijo z realnim denarjem in ne s certifikati.

Demagogija pa gre še naprej. Če je prav razumeti izjave veljakov omenjene stranke, naj bi z referendumom rešili tudi vprašanje razveljavitve zakona o Agenciji za plačilni promet, nadzor in informiranje ter vprašanje revizije podeljenih državljanstev. Res lepo. Najbolj črna inačica njihovih zahtev tako vključuje tudi možnost, da bi državljanstvo (in s tem tudi certifikat – pa ne le povečanje za 100%, ampak kar tistega osnovnega! izgubil nekdo, ki je soustvarjal slovensko družbeno premoženje, a ima to

PRISPEVAJTE ZA
MATERINSKI DOM!

smolo, da ima korenine v napačnem kosu zemlje, medtem ko je vse lepo in prav, če do včeraj tuji državljani, ki niti ne govori jezika svojih dedov, danes dobi naše državljanstvo, jutri pa še grad. Toliko na rob besedičenju o preprečevanju socialnih razlik.

Kar zadeva interese slovenskih delavcev, pa je prav in pošteno, da tudi v novem družbenoekonomskem sistemu dobijo častno mesto. Slovenska levica se je zato vseskozi zavzemala in se zavzema, da bi največji del družbene pogače dobili tisti, ki so jo ustvarili, torej delavci. Levica tako podpira vsako rešitev, ki delavcem resnično kaj prinese. Vendar pa nepotrebno zavlačevanje privatizacijskih postopkov zagotovo ne prinaša delavcem, ampak zgolj tistim, ki želijo podaljševati obdobje ribarjenja v kalnem in omogočiti prerazdelitev premoženja v korist novih kapitalnih mogotcev. V interesu delavcev zato je, da vlada stori vse potrebno za pravočasno dokončanje privatizacijskih postopkov ter jih podaljša le v skrajni nuji in ne kar za vsak primer. Še bolj pa je v delavskem interesu, da vlada zagotovi dosledno spoštovanje in uveljavljanje delavskega soupravljanja v podjetjih ter pogoje za gospodarsko rast in povečanje družbene blaginje. Slednje bo slovenskim delavcem prineslo več kot pa podvojena vrednost lastninskih certifikatov, ki v tem trenutku, ne zdrži resne strokovne utemeljitve.

Piše: Vlado Babič

NA DOPUST

Berem časopise in ne morem se dovolj načuditi številu turističnih agencij. Če verjamete ali ne: na stotine jih je, večina med njimi pa za enkratno rabo. Da se na hitro koga obere in kaj v trenutku pomlaska, potem že bo kako. Samo nekatere agencije ponujajo bolj oddaljene in eksotične dežele, vse druge pa se stiskajo v Črnogorskem primorju ali na grški obali. Ljudje pa se pulijo za prostor, kot da je zastoj. Naval je tolikšen, da so se Grki ustrašili toliko bratskih Srbov na kupu in so začeli omejevati vstop v Grčijo. Iz Črne gore sporočajo, da bi lahko prodali dvakrat toliko postelj v hotelih, kot jih imajo. Hotelirji so pokupili vse mogoče sobe in zdaj bašejo v njih prebukurane goste, čeprav so cene za povprečnega gosta astronomske. Pri tem pa ne govorimo o izvenpenzionski porabi. Zato se na »naših morjih« kopajo samo bogatejši Srbi, jih pa je presenetljivo veliko. Sveti Stefan, Miločer, Budva so razprodani do konca sezone, prav tako hoteli v drugih mestih. Morda na to vpliva tista znana modrost: dajmo zdaj, kdo ve, kdaj bomo spet lahko.

Srednji sloj, da revežev niti ne omenjamo, se ne sme niti obrniti proti jugu, kaj šele da

bi pomislil na čofotanje v morju. Zato lastniki zasebnih sob željno pričakujejo vsak vlak ali avtobus. Vendar zaslužek niti približno ni tak kot v letih, ki se jih spominjajo, da ne govorimo o letih sedmih debelih krav.

Moja družba iz okolice tržnice na Paliluli ni dosti marala za kopanje v slani vodi. Niti takrat ne, ko je imela denarja tudi za mnogo večja morja. In zakaj tudi bi, ko pa je doma najlepše. Tu se zabavaš 24 ur na dan in ni niti drago. Najlepše pa je, ko se zbere vse, kar se lahko, v krogu stotih metrov. To je sanjski dopust.

Upokoenci in lastniki psov so se abonirali na park Tašmajdan. Senca je debela in od cerkve sv. Marka stalno vleče vetrič. Zato tu lahko srečate ljudi ob vsakršni uri. Kavarna »Poslednja šansa« je odprta, dokler so gostje, kioski pa še dalj. Pod parkom je istoimenski športni center z odprtim in zaprtim olimpijskim bazenom. To je riviera Palilulske tržnice. Od sveta do mraka hrešči glasba in kričijo otroci. Ves ta konec se je naučil plavati v otroškem bazenu. Kasneje so se ljudje preselili v veliki bazen ali na Ado Ciganlijo, na Jadran ali vse pogošče – za zmeraj na avstralsko

ali južnoafriško morje. Brez denarja, vendar večji plavanja.

Pravi uživalci se izogibajo namakanju v bazenih in bolj cenijo zalivanje z vrčki piva. Če ste eden teh, vam priporočamo gostilno »Tašmajdan«. Pod divjimi kostanji nikoli ne zmanjka družbe. Kot da se svet v resnici vrti okoli naše tržnice; ni vam treba drugega kot sedeti na vrtu, in vse imate na dlani. Tihotapci potujejo po svetu in se z blagom ustavljajo na tržnici. Izбира je na svetovni ravni, skorajda brez pripomb. Kmetje se bodo s svojo solato kmalu morali preseliti kam drugam, razen če se ne bodo včlanili v svoj sindikat. Ob vsej dolžini nekdanje ulice Georgi Dimitrova so zdaj razvrščene plastenke ali kanticke z zelenkasto in oranžno vsebino. Kaj je v njih, se vam zasveti, ko v hladu opazite prodajalce pretihotapljenega goriva. Prodaja je odlična. Z vrta vse to žalostno opazuje prodajalec na nekdanji črpalki v bližini, ki je zaprta že dve leti.

Zelo prijetno je sede v kavarni opazovati izmučene, blede ljudi, otovorjene s petimi, šestimi torbami, sončnikom in plavutkami, kako hitijo, da bi ujeli katerega od nešteti avtobusov, ki z naše ulice stalno vozijo po nakupih v tujino ali proti morju. Skupaj z našimi krajevnimi taksiisti jih ob pivu pričakamo tudi, ko se utrujeni, a zagoreli, natovorjeni vračajo domov.

Včasih je bil svet prevelik in preširok, kot da je bil brez meja. Zdaj smo zelo omejeni, pa se družimo samo s sebi podobnimi in sorodnimi. Kaže, da nam prav to ustreza. Kaj nam manjka?

To je prva slovenska knjiga o diplomaciji. Njen avtor je znan družbenopolitični delavec, publicist in doajen slovenske diplomacije.

Knjiga v prvem delu govori o razvoju, teoriji in praksi diplomacije, drugi del pa je zgodovina

vinski pregled dela in deleža Slovencev v diplomatski dejavnosti do danes.

Cena knjige 2.000 SIT, s prometnim davkom 2.100 SIT.

Osrednja junaka sta mlad partizan in na smrt obsojena vojnika, ki jo mora predati štabu divizije.

Odlika tega dela je poglobljanje v samo tkivo sveta in pisateljeva odpoved slehernemu opredeljevanju, ki bi bilo nad njim.

V dogajanje je močno vpeta Suha krajina s svojo tipično problematiko in znano tragiko.

Cena 2.400 SIT, s prometnim davkom 2.520 SIT.

Obe knjigi lahko naročite pri ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni 321-255, 1310-033, 313-942, faks 311-956.

Ustanovitelji Borzno posredniške hiše: Proxy d.d. / Bona Fide d.d. Koper

stavite na strokovnjake

PULSAR
d.o.o.

Tmb d.o.o. Maribor in Most d.o.o. Zidani most

061/1313325

BO ŠPORT INŽENIRING REŠIL BELTINKO?

Ker so upniki Beltinke pospravili denar za delavske plače, je firma morala poiskati pomoč pri posrednikih. Po novem delajo Beltinčani za Šport inženiring iz Murske Sobote. Finančne in računovodske posle zanje opravlja svetovalna firma iz Maribora. Posredniki so zaposlili le 230 od 340 delavcev Beltinke. Preostali so na čakanju in ne prejemaajo ne plače in ne nadomestila. Zdi se, da je usoda delavcev Beltinke odvisna od dobrih namer ljudi, ki poslujejo s svojim in družbenim denarjem.

V začetku junija smo se v naslovu članka o težavah tekstilne tovarne iz Beltinec v DE vprašali: »Bo nova metla rešila Beltinko?« Takrat je namreč upravni odbor Beltinke iz Beltinec zaradi nakopičenih gospodarskih težav, neizpolnjevanja plana in nedrednega izplačevanja plač delavcem razrešil dotedanjo direktorico Natašo Hozjan in tehnično direktorico Anico Varga (zamenjavo vodstva Beltinke je terjati tudi zbor delavcev) ter za v.d. direktorja imenoval Petra Bajžlja, znane strokovnjaka iz Rašice v Gameljnah.

Po našem obisku v Beltinki so se stvari odvijale bliskovito.

»Tako po zamenjavi vodstva so delavkam in delavcem Beltinke vodilni obljubili plačo za pretekli mesec, kar so pred tem zaposleni zahtevali tudi na zboru delavcev,« pravi Benjamin Šipoš, predsednik sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije v Beltinki.

Vodilni v podjetju so s pomočjo upravnega odbora sicer uspešno dobili na račun plač predujem od svojega dolgoletnega tujega partnerja, vendar pa je le-ta Beltinki zaradi blokiranega žiro računa oziroma njenih likvidnostnih težav sredstva nakazal preko ene od domačih finančnosvetovalnih

in posredniških družb. Kakor hitro pa so upniki, zlasti tisti s sivega trga, izvedeli, da je Beltinka dobila denar, so začeli pritiskati na posredniško finančno družbo. Tej ni preostalo drugega, kakor da je z denarjem Beltinke poplačala upnike. Tako delavci plač niso dobili.

Delavke in delavci, ki so že prej prejeli samo zamenjane plače, so nekaj dni še čakali na že zaslužen plačo, potem pa jim je prekipelo: preprosto niso hoteli več delati zastoj. V Beltinki se je začela stavka. Trajala je dva dni, nato je upravni odbor z odločbami poslal vse delavce domov na čakanje.

Zaradi vsega, kar se je v Beltinki in okoli nje dogajalo, je »vrgel puško v koruzo« tudi Peter Bajželj. Upravnemu odboru je sporočil, da ni več pripravljen sprejeti dolžnosti v.d. direktorja Beltinke.

Beltinko so prevzeli posredniki

Tako se je Beltinka s 340 zaposlenimi znašla v izjemno težavnem položaju: podjetje je bilo prezadolženo in nelikvidno, delavci so stavkali oziroma niso hoteli delati, dokler ne bi dobili plače, za nameček pa Beltinka ni imela niti direktorja niti ni mogla dobiti kreditov za obratna sredstva.

»Za Beltinko so obstajale samo tri možnosti,« pojasnjuje sindikalni predsednik Benjamin Šipoš, ki je tudi član upravnega odbora, kjer zastopa interese delavcev. Beltinka bi lahko šla takoj v stečaj, kar so delavci tudi terjali. V tem primeru bi vseh 340 zaposlenih našlo socialno varnost na zavodu za zaposlova-

Na sodnem registru na Temelnjem sodišču v Murski Soboti smo pogledali tudi v spis Šport inženiringa, Agencije za šport in turizem, ki je družba z omejeno odgovornostjo v zasebni lasti. Družbo sta pred leti z ustanovitvenim kapitalom vsak po štiri tisoč tolarjev ustanovila Pomurca, ki sta sedaj tudi njena lastnika.

V. d. direktorja družbe je od 1. junija Bela Pavlič, ki je edini pooblaščen za opravljanje vseh poslov firme, in to brez omejitev.

Agencija za šport in turizem je bila doslej med drugim registrirana za finančne in druge poslovne storitve, storitve na področju prometa in druge prometne storitve, od 9. junija pa je doregistrirana tudi za proizvodnjo trikotanih oblačil in tekstilne konfekcije.

nje. Pri tem je obstajala samo ta nevarnost, da bi se uvedba stečajnega postopka na sodišču še zlasti zaradi dopustov zavlekla. V tem primeru bi zaposleni podobno kakor v lenarški Tovarni konfekcije Caprice lahko več mesecev brez plač čakali na uvedbo stečajnega postopka, nato pa na zavodu za zaposlovanje prejeli samo minimalna nado-

mestila za čas brezposelnosti. Druga možnost za Beltinko je bila prisilna poravnava.

Tretja možnost pa je bila ustanovitev novega podjetja, preko katerega bi začela poslovati na novo. Upravni odbor se je v soglasju s svetom delavcev odločil za ustanovitev novega podjetja. Na odločitev delavcev so še posebej vplivala zagotovila članov upravnega odbora in vodstva Beltinke, da bo v novem podjetju dobilo delo 300 od 340 delavcev in da bo stečajni postopek za Beltinko rešil vpra-

šanje socialne varnosti 40 presežnih delavcev.

Tik pred ustanovitvijo nove firme je Beltinka uspela dobiti predujem od drugega tujega partnerja in tako je vodstvo vendarle lahko delavcem izplačalo zamenjane plače v višini 18.350 tolarjev.

Upravni odbor in vodilni v Beltinki so našli firmo – ver-

jetno v mirovanju – imenovano Šport inženiring d.o.o., Agencijo za šport in turizem, Murska Sobota. Prvega junija je Šport inženiring d.o.o., ki je bil registriran v glavnem za dejavnosti na področju športa in turizma, vložil na Temelnjem sodišču v Murski Soboti vlogo za razširitev dejavnosti podjetja za »proizvodnjo trikotanih oblačil in tekstilne konfekcije«. Devetega junija je sodišče izdalo sklep o vpisu te dejavnosti v sodni register. Nekaj dni za tem je Šport inženiring začel poslovati. V njem je našlo delo 230 delavk in delavcev Beltinke, 110 njenih delavcev pa je moralo na čakanje. Skupščina Beltinke je Temelnjemu sodišču v Murski Soboti hkrati predlagala uvedbo stečajnega postopka za Beltinko. Le-to trenutno vodi edini, ki v njej še dela – v.d. direktorja Branko Gros.

Direktor Šport inženiringa je od 1. junija naprej poslovanje imel v imenu poslovne prostore in proizvodna sredstva Beltinke, za kar ji bo plačeval že dogovorjeno in izračunano najemnino. Prav tako je Šport inženiring delavcem s pogodbo garantiral plače za 6 mesecev. Z enim od mariborskih podjetij za gospodarsko svetovanje je Šport inženiring sklenil pogodbo o vodenju finančne funkcije in računovodstva. To svetovalno podjetje bo skrbelo tudi za oblikovanje politike in strategije podjetja ter organiziralo poslovanje in nadzor. Pogodba med družbo za gospodarsko svetovanje iz Maribora in Šport inženiringom je podpisana za nedoločen čas.

V Beltinki so posli ponovno stekli. Podjetje še naprej dela največ za italijanski Stefanell in nizozemski Westernman. Proizvodnja se je s 24 tisoč izdelkov v juniju povečala na 35 tisoč v juliju. V tem mesecu pa naj bi podjetje proizvedlo 35 tisoč izdelkov, kar že zagotavlja rentabilno poslovanje.

Beltinko naj bi nasledila Beltina

V Beltinki vsi pričakujejo, da bo po uvedbi stečajnega postopka v Beltincih nastalo novo podjetje, ki se bo morda imenovalo kar Beltina. Šport inženiring v tej kombinaciji ne bo več potreben. Novo podjetje naj bi ustanovili največji upniki Beltinke – to so verjetno banke. Velik upnik pa so tudi delavci, ki so na sodišču že vložili tožbo za povrnitev jubilejnih nagrad, regresov za letni dopust in za premalo izplačane plače v minulih treh letih. S temi sredstvi in certifikati imajo delavci »na razpolago« skupno že več kot 2,5 milijona mark, ki bi jih lahko vložili v privatizacijo Beltinke, če se ta ne bo privatizirala na kakšen drug način.

Kljub vsemu pa so delavci še vedno močno zaskrbljeni, saj tudi odkar posluje Šport inženiring, ne teče vse tako, kakor so upali. V prvi vrsti jih skrbi za delovna mesta, saj je ostalo brez dela več kot 100 delavcev. Presežnih delavcev niso ugotavljali skladno z zakonom o delovnih razmerjih, Beltinka je nekatere delavce začasno posodila Šport inženiringu, drugih pa ne. Tako so ostali brez dela tudi nekateri, ki jih zakon ščiti, med njimi tudi sindikalni zaupniki. Plače kasni in zaostajajo za kolektivno pogodbo za 10 odstotkov. Delavci Beltinke, ki so na čakanju, še niso dobili nobenega denarja. Marsikdo se boji, da jih čaka takšna usoda kakor delavce lenarškega Capricea, ki niso dobili plače šest mesecev pred uvedbo stečajnega postopka. Na poti sanacije zdravega jedra Beltinke je torej še veliko čeri.

Ali bo na njenih temeljih zrastle nova Beltina, ki bo dajala kruh tukajšnjim delavcem, ali se bo iz vsega skupaj rodilo kaj drugega, bo pokazal čas.

Tomaž Kšela

KAKO JE BIL PRIVATIZIRAN BRITISH TELECOM

Piše: Lučka Böhm

Od 21. do 24. junija letos je v Dublinu potekal seminar »Evropske fundacije za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer« o privatizaciji državnih podjetij in o odnosih med sindikati in delodajalskimi organizacijami na evropskem Vzhodu in Zahodu. Zahodnjaki so na seminarju skušali vzhodnjakom posredovati svoje izkušnje o privatizaciji državnih podjetij. Seminarja za države, pridružene članice, in za države, kandidatke za pridruženost članstvo v Evropski uniji, se je kot predstavnica slovenskih sindikatov udeležila Lučka Böhm iz Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. V nekaj zaporednih člankih bo predstavila temeljna sporočila seminarja.

Organizatorji seminarja so kar pravilno ocenili, da nam bo zgodba o privatizaciji nekdanjega britanskega telefonskega podjetja British Telecom omogočila pravo predstavo o tem, kaj se zgodi z javnim podjetjem, ki ga država izpostavi konkurenci svetovnega trga. Zgodbo nam je pripovedoval David Scott iz BT Centre v Londonu.

Privatizacija BT je od leta 1984 za zaposlene v tem podjetju pomenila prilagajanje konkurenci in odpuščanje. V BT je bilo leta 1980 zaposlenih 246.000 ljudi. V letu 1994 je v njem zaposlenih 155.000 ljudi. V letu 1980 je bilo v BT devet sindikatov, danes so trije. Toda še letos bosta ostala le še dva. Eden za delavce in eden za menedžerje. Sindikalnih članov je bilo leta 1980 196.000, danes jih je 114.000. Skoraj 90 odstotkov zaposlenih je v članjenih v sindikat zaradi strahu pred nadaljnjim odpuščanjem. V letu 1980 je bilo v BT manj kot 10 individualnih pogodb o zaposlitvi. Danes jih je preko 10.000. Leta 1980 je bilo manj kot 1.000 oseb, ki so za BT delale pogodbeno. Danes je takih preko 20.000. V letu 1994 bo ukinjenih nadaljnjih 14.700 delovnih mest. Kar za 50 odstotkov se bo samo v tem letu zmanjšalo število srednjih menedžerjev. V letu 1992 so odpustili 37.609 ljudi – od tega 19.000 v enem samem dnevu. Vodstvo BT računa, da bo v letu 1998 v BT delalo še 100.000 zaposlenih (torej 55.000 manj v štirih letih). Za odpravnine odpuščenim bodo v letu 1994 izplačali 750 milijonov funtov.

Podjetje je od leta 1984 za 38 % znižalo svoje cene. Samo v letu 1994 so cene znižali za 7,5 % (letna inflacija je bila 3 %). Toda dobički so tolikšni, da konkurenca ne odneha. BT je bil zato v letu 1993 prisiljen investirati v novo tehnologijo 3.000 milijonov funtov. In tako je bilo vsako leto. Nova tehnologija pa omogoča, da BT v enem dnevu odpusti 19.000 ljudi in naslednji dan potrošnik sploh ne opazi razlike, ker delo teče kot namazano.

Kaj pa človeška plat vsega dogajanja v BT po letu 1984? Potrošniki so seveda zadovoljni, delničarji pa zaenkrat še ne prodajajo delnic BT. Povsem drugačna slika pa je med zaposlenimi. Veliko pove podatke, kako poteka odpuščanje. BT naredi razpis: »Odpustili bomo 19.000 zaposlenih. Odpravnina bo lepa. Kdor se pusti odpustiti v začetku leta, dobi k odpravnini še poseben dodatek. Zainteresirani naj se javijo!« In javilo se je 16.000 kandidatov preveč. Tudi naš predavatelj David Scott je bil med 16.000 zavrženimi. Ponujena odpravnina je znašala namreč njegovo triletno plačo. (Pri vsem tem pa znašajo prihranki zaradi odpuščene delovne sile kar 50 % znižanja stroškov!) Poleg tega si vsi želijo ven iz BT. Razpoloženje zaradi stalnih množičnih odpuščanj je namreč na psu. V prejšnjem članku sem zapisala, da delodajalec zahteva

Telefoni rešujejo življenja

Na slovenskem trgu pa zadnje leto prodira konkurenčno podjetje BTja, ki se imenuje Tunstall Telecom. Gre za LIFELINE telefone, ki so pomembni zlasti za starejše in nemočne ljudi, ki živijo sami. Če se jim kaj zgodi, imajo na obliki pripeto napravo, ki jim omogoča, da preko telefona te firme pokličejo pomoč. Ta telefon bi pred leti še kako prišel prav moji pokojni sosed, ki so ji odpovedale noge in je tri dni ležala na tleh v stanovanju. Pomagala si je lahko le tako, da se je pokrila s preprogo. Po treh dneh je nekdo slišal njene klice na pomoč. Z Lifelinom bi bila pomoč pri njej v 20 minutah. In brez konkuriranja med telefonskimi podjetji tudi takšnih telefonov na trgu ne bi bilo. Res, potrošnik je na boljšem.

od zaposlenega predanost delu. V takih razmerah je kaj težko v sebi vzbuditi takšna plemenita čustva. Odkrito priznavajo, da občutka privržnosti podjetju enostavno ni več. Tistim, ki po službeni dolžnosti odpuščajo, se to upira. Najbolj na svetu si želijo, da bi ta nori ples prenehal in da bi si lahko vsaj eno leto odpočili od stalne tekmovalnosti. Toda to bi bilo možno samo, če bi isto storila tudi njihova konkurenca. Tej pa to ne pride na misel. In ples se nadaljuje. David Scott je nas vzhodnjake na seminarju opazoval z resnično sočutnimi očmi. Ko nam je opisoval, kako mora odpuščati, in ko nam je napovedoval, da to čaka tudi nas, ko se bomo odprli svetovni konkurenci.

David Scott je pojasnil tudi filozofijo takšnega ravnanja vodstva. Menijo, da je bolj pošteno odpustiti 20 % zaposlenih in preostalih 80 %

ne znižati plače. Pravijo namreč, da na tak način trpi le 20 % ljudi in ne vseh 100 % zaposlenih. Pri tem sem se spomnila nasprotnega nemškega sistema, kot so nam ga pred dvema mesecema razlagali strokovnjaki z inštituta Hansa Böckleja DGB nemške sindikalne zveze. Nemci so se odločili ravno obratno. Ko je v Volkswagnu grozilo, da bo od 120.000 zaposlenih izgubilo službo 30.000 ljudi, so raje skrajšali delovni čas in znižali letno plačo vsem. Odpustov ni bilo, »trpeli« pa so vsi zaposleni. »Solidarnost!« pravijo Nemci.

David Scott je omenil tudi, kako so se spremenili odnosi med vodstvom BT in sindikati. Včasih (pred 1984) so bili pogovori s sindikati dolgotrajni, dogovori pa so pokrivali relativno kratko obdobje. Stroški za zaposlene vodstvu BT niso bili pomembni, saj so jih zlahka pokrili z monopolno ceno. O plačah so se pogajali izključno kolektivno. Po novem pa je seveda vse drugače: odločitve so hitre, tako da ni časa za posvetovanja sindikatov s člani. Dogovori temeljijo na strategiji ohranjanja deleža trga. Vodstvo bolj od zadovoljstva zaposlenih zanima zadovoljstvo potrošnikov in delničarjev. Znižanje stroškov delovne sile je bistveno. Vedno manj je kolektivnega in vedno več individualnega pogajanja.

Posebej značilno je, da je bilo v 7 letih odpuščeno 169.000 ljudi (več, kot jih je danes zaposlenih) in da je bilo v tem času le 5 dni stavke. Za sindikate je računica neusmiljena: manj zaposlenih = manj članov = manj članarine = manj stavkovnega sklada. Po drugi strani pa je resnica tudi tole: če preživi BT, preživi tudi sindikat. Podjetje, ki na trgu ni konkurenčno, propade.

Delodajalci bi lahko sindikate kljub visokemu članstvu še bolj ignorirali. Toda če se je vodstvo BT kaj naučilo, se je tega, da jim osnovne pogoje poslovanja določa parlament. In na naslednjih volitvah lahko zmagajo laburisti... Ti pa lahko uberejo drugačne strune od sedaj vladajočih konservativcev. Čeprav nihče ne verjame, da bo še kdaj katera vlada BT zopet podržavila.

David Scott je povedal, da povprečni Britanec telefonira 4 minute na dan. Če bi ga lahko prepričali, naj telefonira še eno minuto dlje, bi profit BT narastel za bilijon funtov. V dublinski hotelski sobi sem večkrat gledala irsko televizijo. Svetovno znana ameriška filmska zvezda Danny de Vito (!) je reklamiral BT telefone in storitve. Danny ni imel BT telefona, zato ga je pral dež in druge nevšečnosti. Mlada gospodinja in mamica pa je imela BT telefon, ki ji je omogočal telefonske trike, proti katerim sta oba telefona na moji pisalni mizi iz ledene dobe. Uspela se je istočasno zmeniti s prijateljico, hčerko in še kom in na ta način opraviti ogromno. Vse z BT telefonom.

PULSAR
d.o.o.

Ne zaigrajte svojih *certifikatov*
MOST d.o.o., Zidani most, Poslovni center-Trubarjevo nabrežje 1a, 63270 Laško

4. avgusta 1994

Sindikalna lista

Prvi del	Julij 1994 SIT
1. Dnevnice	
– cela dnevnic (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	4.197
– polovična dnevnic (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	2.099
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur, če se potovanje začne dve uri pred začetkom delovnega časa in konča dve uri po njem)	1.461
2. Kilometrini (od 1. 4. 1994 dalje)	21.60
3. Ločeno življenje	28.550
4. Premoščitve se plačujejo po predloženem računu, skladno z navodilom na potnem nalogu. Če na nalogu ni drugače določeno in delavec ne predloži računa, ima pravico do povračila v višini	1.259
5. Regres za prehrano	6.078

Drugi del

V prvem delu sindikalne liste smo objavili zneske materialnih stroškov. V drugem pa objavljamo povprečni osebni dohodek za obdobje od marca 1994 do maja 1994 kot osnovo za uveljavljanje pravic iz neoposredne skupne porabe. Povprečni osebni dohodek v gospodarstvu Slovenije od marca 1994 do maja 1994 znaša 54.850,00 tolarjev.

1. Jubilejne nagrade	
– za 10 let	27.425,00
– za 20 let	41.138,00
– za 30 let	54.850,00
2. Nagrada ob upokojitvi	164.550,00
3. Solidarnostne pomoči	54.850,00

Vir: podatki Zavoda RS za statistiko

KAJ DELAJO

v območnih organizacijah

Podravje

Območni odbor sindikata delavcev trgovine

Priprava na skupščino sindikata

V Mariboru se je pred dnevi sestel območni odbor Sindikata delavcev trgovine Podravja, ki mu predseduje Franc Werner Petek.

Na seji so med drugim ugotovili, da imajo največ težav z uresničevanjem svojih pravic delavci, zaposleni v majhnih privatnih trgovinah, ki niso sindikalno organizirani. Z delodajalci se velikokrat ne morejo pogajati o uresničevanju kolektivne pogodbe, o regresih, dopustih in drugih svojih pravicah tako, kakor se v večini in velikih trgovskih podjetjih. Zato se je območni odbor zavzel, da bi na jesenski skupščini Sindikata delavcev trgovine Slovenije spremenili statut in delavcem pri zasebnikih in seveda vsem drugim delavcem v trgovini omogočili neposredno včlanjevanje v območno sindikalno organizacijo. Interese takšnih članov naj bi pri delodajalcih zastopal sekretar območne organizacije. Tako se delavcem v manjših podjetjih ne bi bilo treba za svoje pravice več izpostavljati pred delodajalcem, ki jih ob današnji zaščiti delavcev lahko začne kaj hitro šikanirati ali se jih celo na zakonit ali nezakonit način odriža.

Podravski območni odbor sindikata trgovine je podprl tudi predlog za spremembo statuta, ki prihaja iz Murske Sobote. Gre za predlog, da bi se sindikalne podružnice v velikih sistemih, če bi se same tako odločile, lahko povezovala tudi v območne organizacije, kar pa ne bi smelo okrniti samostojnosti sindikata podjetja. Doslej so se v velikih trgovskih sistemih, ki imajo podjetja po vsej Sloveniji, trgovci namreč sindikalno povezovali samo v okviru sistema, kamor so odvajali tudi članarino, v težavah pa so marsikdaj ostali prepuščeni čisti sami sebi.

Območni odbor Sindikata delavcev trgovine Podravja združuje šest tisoč članov. Zato so za 2. skupščino Sindikata delavcev trgovine Slovenije izvolili kar 12 delegatov, poleg tega pa so evidencialni kanlata tudi za republiški odbor in druge organe. Za predsednika republiškega odbora so evidencialni Franca Wernerja Petka, ki je po njihovi oceni že doslej pol mandatnega obdobja zelo uspešno vodil ta sindikat. Za člane republiškega odbora pa so evidencialni Zinko Arnuš iz Kolonila, Kurta Verdinka iz Kivka in Sonjo Ploj iz Merkatorja-Potršnja iz Lenarta. Poleg tega so za statutarno komisijo evidencialni Zvonko Letonja, za nadzorno komisijo pa Ivanko Plečko.

T. K.

Območni odbor sindikata delavcev tekstilne in usnjarske industrije za Podravje

Ministrstvu za delo, družino
in socialne zadeve

Zahteva za uradno tolmachenje

51. člena Zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji (Uradni list RS št. 67/93)

Zakon o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji v 51. členu predvideva, da eno izmed oblik finančne reorganizacije zmanjšanje števila delavcev.

Pri tolmachenju uporabe tega člena glede na zakon o delovnih razmerjih pa nastajajo različna tolmachenja. Zakon o delovnih razmerjih določa t.i. »zaščitene kategorije« delavcev, ki jim delovno razmerje kot presežnemu delavcu ne more prenehati ali jim lahko le z njihovim soglasjem (delavcu na službenju vojaškega roka, delavcu, ki je odsoten zaradi bolezni, nosečnici, delavki ali delavcu na porodniškem dopustu, članom organov upravljanja, sindikalnim zaupnikom, invalidom, delavcem do 5 let pred upokojitvijo, obema zakonca, samohranilcem z otrokom do dveh let starosti itd.).

Po nekaterih razlagah pa 51. člen Zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji daje možnost, da v prisilni poravnavi izgubijo delovno razmerje tudi ti delavci.

ELIZABETI JE SINDIKALIZEM PISAN NA KOŽO

»Med seboj bi se morali več pogovarjati in bolj ceniti delo eden drugega, saj so takšne ustanove, kakršna je naša bolnišnica, toliko bolj uspešne, kolikor bolj se zaposleni v njih med seboj spoštujejo in si pomagajo pri delu, ki je po naravi timsko...« pravi Elizabeta Zadravec, predsednica sindikata zdravstva in socialnega skrbstva pri ZSSS v bolnišnici Rakičanu, ki je edina bolnišnica v Pomurju. »Zaposleni v bolnišnici morajo imeti urejene medsebojne odnose, vsekoli pa se morajo zavedati, da je njihova poglavitna in skupna skrb – skrb za bolnika.«

Da sodi medicinska sestra Elizabeta Zadravec med tiste sindikalne zaupnice, ki jih ljudje spoštujejo in jim zaupajo, smo spoznali že pri vstopu v bolnišnico v Rakičanu, ki se je v zadnjih letih močno razširila (ima 600 postelj in 800 zaposlenih). Ko smo skupini vratarjev povedali, zakaj iščemo njihovo sindikalno predsednico, je eden izmed njih dejal: »Kaj lepega napiše o njej, saj je naša predsednica ena redkih, ki se zavzema tudi za interese in pravice vseh – tudi nas malih ljudi. Konec koncev smo v bolnišnici, seveda vsak na svoj način, potrebni nji: od vratarjev in snazlik do medicinskih sester in zdravnikov ter specialistov, ali ne?« (Kasneje smo izvedeli, da je sindikat zdravstva in socialnega skrbstva v bolnišnici tožil bolnišnico zaradi prejemanih plač peric in vratarjev ter s tožbo uspel.)

»Naša bolnišnica še nima akta o ustanovitvi, saj želijo štiri pomurske občine postati njene ustanoviteljice. Vdostvo bolnišnice z v. d. direktorja Štefanom Vučkom na čelu si že lep čas na vse načine prizadeva rešiti ta problem, vendar se stvari rešujejo zelo počasi. Ne razumem, zakaj tako dolgo ni mogoče rešiti tega problema in komu v Sloveniji ali Pomurju je to v interesu,« se sprašuje predsednica najmočnejšega sindikata v bolnišnici v Rakičanu in dodaja, da imajo zaradi tega nekatera neresena statusna vprašanja tudi vsi zaposleni delavci. Neurejen status pa ni edini problem bolnišnice v Rakičanu. Tudi ta se tako kakor vse podobne ustanove v Sloveniji srečuje s finančnimi težavami.

V bolnišnici v Rakičanu delujejo trije sindikati: zdravniški sindikat Fides (od 64 zdravnikov jih je v njem 55), sestrski sindikat ter sindikat zdravstva in socialnega skrbstva pri ZSSS, ki ima največ članov – med njimi je tudi precej zdravnikov in medicinskih sester. Prizadevanja sindikata KNSS, da bi razvil dejavnost in pridobil člane v bolnišnici, niso obrodila sadov.

Elizabeti Zadravec je sindikalizem napisan na kožo. Rada se pogovarja o reševanju problemov in išče najboljše skupne rešitve ter ob tem vsakemu pove v obraz, kar mu gre. Prizadeva za delo po starem,« zopet smeje pravi Zadravec.

Elizabeta Zadravec

skupno, saj tako lahko več dosežejo. »Zdravniški sindikat Fides gor ali dol – nekaterim mladim zdravnikom sem kar sama povedala, da ne morejo in ne smejo biti arogantni ne do sester ne do bolničark in snazlik, še najmanj pa do bolnikov,« pravi smeje Zadravec. Dodaja, da se tako kakor povsod v družbi tudi v bolnišnici vse bolj uveljavljajo hierarhični odnosi. »Včasih – v takoiimenovanih tridih časih – so si ljudje upali več povedati kakor dandanes.« To si Elizabeta upa povedati, ker si je upala dosti povedati tudi v prejšnjih časih.

»Najbolj se odnosi krhajo, ko se pogovarjamo o plačah. Lahko bi rekla, da je vsak vsakemu „fous“. Več bi se morali med seboj pogovarjati, saj so v vseh kategorijah zaposlenih eni več kot drugi obremenjeni kot drugi. Včasih se človeku zazdi, da si mnogi želijo evropske plače in delo po starem,« zopet smeje pravi Zadravec.

Tomaž Kšela

Topi krempljev inšpektorjev dela

Novi zakon o inšpekciji dela je bralcem Zaupnika predstavil član predsedstva ZSSS Gregor Miklič, ki meni, da je ta organ z zakonom dobil nove zobe. Borut Brezovar, glavni republiški inšpektor za delo pa nam je povedal, da je zakon postavil le podlage za novo organiziranost delovne inšpekcije. Ukrepi inšpekcije pa še ne bodo bistveno vplivali na red na področju delovnih razmerij zlasti zaradi zastarelosti delovne zakonodaje in preloženosti zakonov. Medtem ko so kazni za kršitve delovne zakonodaje v raznih delalah tako velike, da jih je težko plačati, se pri nas še vedno splača goljufati državo in posamezne delavce.

Borut Brezovar je diplomirani jurist. Sedanja funkcija je prevzel pred letom dni. Pred tem je delal v nekem trgovskem podjetju. Pravi, da je pred nastopom nove službe mislil, da je v njej vse urejeno, vendar je takoj ugotovil svojo zmotno. Njegovi predhodniki niso imeli niti posetnice, inšpektorji pa so še vedno brez nujno potrebnih računilnikov in uradnih avtov. Torej materialni pogoji še ne zagotavljajo učinkovitosti inšpekcije dela.

Glavna pridobitev novega zakona o inšpekciji dela je po Brezovarjevemu mnenju reorganizacija in poenotenje službe, ki je bila še pred 14 dnevi razdeljena na republiški in območni inšpektorat. Vsi inšpektorji imajo po novem le enega delodajalca, prej pa so o njihovem imenovanju in tudi o plačilu odločali občinski veljaki. Brezovar misli, da je reorganizacija inšpektorske službe nujna, saj zakon nad zakoni, ki veljajo za vso državo, ne more biti v Ljubljani drugačen kot v Kopru ali v Brezicih.

Borut Brezovar, glavni republiški inšpektor za delo

praviloma niso obveščeni pravčasno, ampak šele po polomu v tiskani zasebni obratovallnici. Delavci praviloma nimajo nobenih papirjev in pot do njihove pravice je zelo dolga. Delavci za inšpektorji niso bili pripravljeni na hitre spremembe. Vnaprejšnjim z njimi pa so novi podjetniki takoj spoznali, da jim lahko kršitve delovne zakonodaje prinesejo veliko škodo.

Se je direktor Humar bal delavcev?

Agonija 62 delavcev Opekarne v Dolgi vasi pri Lendavi, ki že tretji mesec ne obratuje, še vedno traja: delavci še niso dobili junjske plače, prav tako ne vedo, kakšna usoda čaka njih in Opekarno. Potem ko so delavci večkrat zahtevali sestanek s predstavnikom republiškega razvojnega sklada in svojim direktorjem Francem Humarjem, je le-ta za 1. avgust ob 12. uri sklical zbor delavcev. Delavci so upali, da jim bo povedal, kaj bo z Opekarno in z njimi.

Vendar Humarja ni bilo. Pa tudi opravičil se ni. Presenečenim sindikalnim zaupnikom, ki so poklicali v Ljubljano, je samo pojasnil, da se pri temperaturi 36 stopinj Celzija ne misli voziti iz Ljubljane v »daljno« Lendavo. Med delavce pa so prišli prva lendavska sindikalista Zdenka Bobovec, bivši v. d. direktorja opekarne Jožef Gerencer, republiška poslanka Marija Poszonec in predstavnik krajevne skupnosti Dolga vas Stefan Fehir.

Kaj so dolgočasni opekarji in njihovi gostje povedali na izjavoletnem zboru in po njem?

Janez Perša: Opekarji že dva meseca nismo dobili plač, opekarja pa tudi ne gre v stečaj, zato sploh ne vemo, kaj bo z našo socialno varnostjo. Polna ušesa imamo obljub, nihče med nami pa ne ve ne kod ne kam... Ali je to pravna država?

Janez Nagy: Nimam komentarja. To, kar delajo z nami, je, če smem tako reči, prava barabija. Sam sem na bolnišnici že več kot leto dni, sedaj pa niti iz zavoda za zdravstveno zavarovanje nisem dobil nadomestila, ker v Opekarni niti ne izračunavajo plač, kaj da bi jih šele plačevali. Živim sam in resnično ne vem, od česa naj živim in od česa bom živel...

Janez Horvat: Zanima me, ali se Franc Humar zares boji vročine ali pa se boji priti med prekmurske ljudi, ker ga je strah, da bi bilo na današnjem zboru zanj »prevročeno«. Če je tako, potem nas slabo pozna. Želim samo, da nam končno povedo, kako bo z Opekarno in kakšna usoda čaka zaposlene.

Cvetka Cerovac: Denet let sem že v Opekarni in nikoli si nisem mislila, da bom doživela kaj takega, kar doživljam danes, saj se iz nas norčujejo in nas zalijo. Ob vsem tem nimam veliko upanja, da bodo pristojni rešili Opekarno...

Ladislav Horvat: Opekarjem je smešno govoriti o tem, da je vroč poletni dan prevroč za delo. Mi vsak dan težko delamo pri temperaturi od 40 do 50 stopinj Celzija. Zaradi takšnega ravnanja smo vsi ogorčeni. Človek preprosto nima komentarja.

Marija Poszonec, republiška poslanka, ko je spregovorila delavcem: Do konca bom z vami. O tem, kako ravnaj z vami Franc Humar, bo sklical tudi najvišji organ v Republiki Sloveniji – državni zbor.

Zdenka Bobovec, ko je spregovorila delavcem: Sprašujem se, ali za republiški razvojni sklad veljajo naši zakoni ali ne, saj se sklad obnaša tako, kakor da bi deloval v drugi državi. Na začetku je kazalo, da si sklad prizadeva rešiti Opekarno, ne razumem pa njegovega arogantnega odnosa do delavcev. Franc Humar je dolžan priti na zbor in delavcem pojasniti razmere, sicer bomo šli mi k njemu v Ljubljano...

Štefka Bogdan: S pomočjo sindikata se bomo borili za svoje pravice, to morajo vedeti vsi. Ne smemo in ne bomo obupali.

Alojz Vinčec: V naših sušilnicah je temperatura vedno okoli 80 stopinj Celzija, zato naj nam nihče ne govori, da mu je za opravljanje dolžnosti prevroč. Veliko obljub smo že slišali – toliko, da se nam vse zdijo že »brez veze«... Verjamejo samo se dejanjem.

Jožef Gerencer, bivši v. d. direktorja: Franc Humar mi je prejšnji teden naročil, naj skličem zbor, sedaj pa ga ni... Delavci čakajo na konkretne odgovore. Sedaj je vse skupaj videti kakor nekakšno norčevanje iz ljudi. Tudi sam sem v neprijetnem položaju...

Stefan Fehir, predstavnik KS Dolga vas: Sklad in vsi drugi morajo vedeti, da Opekarna nikoli ne bodo mogli spremeniti v sežigalnico smeti za tujce, kar je nekaterim že rojilo po glavi in jim morda še roji, zato je tudi tako z Opekarno. V njej je že leto dni šest vagonov nesnage iz tujine... Krajani Dolge vase bomo na vsak tak poskus odgovorili s fizično zaporo Opekarne. Opekarna naj ostane opekarna in daje kruh našim ljudem.

T. K.

Stiki s sindikati Furlanije–Julijske krajine

Predstavniki zveze svobodnih sindikatov Slovenije in Konfederacije sindikatov Slovenije 90, ki sta jih vodila predsednik mag. Dušan Semolič in predsedujoči Boris Mazalin, so se v terek v Domu sindikatov v Ljubljani pogovarjali s predstavniki vseh treh sindikatov, CGL, CGLS in ULL Furlanije–Julijske krajine o pripravah na dnevni posvet 3. in 4. oktobra letos v Gorici in Trstu, ki ga bo financirala Evropska unija. Na posvetu bodo sodelovali predstavniki sindikatov iz Italije in Slovenije, strokovnjaki s področja ekonomskega razvoja, povabljeni bodo tudi predstavniki nekaterih institucij. Obravnavali bodo gospodarsko sodelovanje med državama in uresničevanje sindikalnih pravic.

P. V.

KP za vzgojo, izobraževanje in raziskovalno dejavnost

Prejšnji teden podpisana nova kolektivna pogodba za vzgojo in izobraževanje velja za vse delodajalce od vrtec do univerze. Pogodba ureja delovna razmerja in nekatere dodatke k plačam. Izodišne plače so urejene s splošno kolektivno pogodbo za negospodarstvo in z zakonom o razmerjih plač. Največje, to je 15-odstotni dodatek bod po novem dobivali učitelji predmetov, ki se eksterno preverjajo (maturitetni predmeti). Solsko osebe, ki uporabljajo manjšinski jezik, bo prejemale 5-odstotni dodatek. Učitelji, ki bodo imeli le 5 let do upokojitve, bodo imeli za 2 uri manjšo tedensko delovno obveznost.

Pogodbo sta zaenkrat podpisala le predsednik SVIZ-a Janez Stergar in minister za šolstvo Slavko Gaber. Podpisnika sta izm-

njala tudi pismi o dobrih namERAH, kar pomeni, da bodo vsa sporna vprašanja skušali urejati z dogovarjanjem. Sindikat delavcev vzgoje, izobraževanja in raziskovalnih dejavnosti iz sestave ZSSS pa bo o podpisu pogodbe odločil na seji predvidoma 19. avgusta.

Ta teden so bile podpisane tudi dopolnitve in spremembe kolektivne pogodbe za raziskovalno dejavnost. Podpisali so jih Janez Stergar za SVIZ, Rado Bohinc za ministrstvo za znanost in tehnologijo in Matilda Jernejšič za poslovno skupnost raziskovalnih organizacij. Dopolnitve pogodbe pomeni usklajevanje tarifne priloge z zakonom o razmerjih plač.

Natančneje so določene tudi pravice preseznih delavcev in sindikalnih zaupnikov.

F. K.

Seznajeni smo, da vas je zaprosil za razlago tega člena zakona v januarju 1994 že SKEI – Sindikat kovinskih in elektroindustrije Slovenije. Prav tako smo seznajeni z vašim mnenjem z dne 7. 4. 1994, v katerem ugotovljate, da dikcija tega člena zakona ni jasna, in zaprosate za mnenje Ministrstvo za pravosodje. Vendar do danes uradnega mnenja še ni nikjer zaslediti.

Tekstilna industrija v Podravju zaposluje zlasti ženske in veliko število od njih je zaradi pogojev, v katerih so delale, pridobilo status invalida. Če bi v prisilnih poravnah izgubile zaposlitev, bi se z moralne človeške plati s tem lahko strinjali. Vendar lahko na ugotavljanje invalidov kot presežnih delavcev v prisilni poravnavi pristanejo le, ko bodo invalidi imeli zagotovilo, da bo zanje ustrezno poskrbljeno tako na Zavodu za zaposlovanje kot tudi pri Zavodu za invalidsko in pokojninsko zavarovanje. To pa pomeni, da morajo te institucije že sedaj razpolagati s takšno uradno razlago zakona, da ne bo dvoma, ali imajo invalidi pravico do nadomestila za čas brezposelnosti in druge pravice.

O drugih zaščitnih kategorijah delavcev pa menimo, da jih v nobenem primeru ni možno opredeliti za delavce, ki izgubijo delo v postopku prisilne poravnave.

Zavedamo se, da je bila težnja zakona zagotavljanje delovnih mest tudi z metodo prisilne poravnave kot ene izmed oblik sanacije podjetij. Vendar vas kot odgovorno ministrstvo sprašujemo naslednje:

– Ali smo v naši družbi pripravljeni na reševanje problemov velikega števila brezposelnih, ki bodo izredno težko ali skoraj nemogoče zaposlili (invalidi, starejši, nosečnice, matere z malimi otroki itd.)? Če smo, prosimo za pojasnilo, kako je to predvideno, zlasti ob upoštevanju dejstva, da so navedene kategorije delavcev praviloma med že sedaj socialno ogroženimi.

Menimo, da je vaše ministrstvo dolžno takoj ukreniti vse potrebno, da dobimo pravo razlago zakona. Če boste pri »pravi razlagi« pristali na to, da navedene kategorije delavcev lahko izgubijo delovno razmerje, vs pozivamo, da nam javno odgovorite, kakšno zaščito bo jim nudila država in ali je sprejemljivo, da z zakoni kategoriziramo delavce na bolj in manj zaščitene.

Prosimo, da glede razlage zakona uredite nejasnosti takoj. V Podravju je že začetih ali pa se pripravljajo vrsta postopkov prisilne poravnave, ki temeljijo na ugotavljanju zaščitnih kategorij delavcev kot presežnih. Ne bi želeli, da bi sindikat ob obravnavi takšnih programov rušil sanacijo podjetij, ne želimo pa tudi brez avtentične razlage zakona pristajati na negotovo usodo velikega števila delavcev.

Stanislav Šajn, sekretar Stanko Mlakar, predsednik

v republiških odborih

Sindikat komunalnega in stanovanjskega gospodarstva Slovenije

Kolektivna pogodba za gospodarske javne službe na področju komunalnih dejavnosti in vodnega gospodarstva

Prejšnji teden je bila podpisana kolektivna pogodba za javne gospodarske službe s področja komunalne dejavnosti in vodnega gospodarstva. Za ministrstvo za okolje in prostor je pogodbo podpisal državni sekretar Radovan Taužes, za sindikat komunalnega in stanovanjskega gospodarstva njegov predsednik Marjan Vrabec, Jože Osoinlik pa jo je podpisal v imenu sindikata avtoBUSnega podjetja in komunalne dejavnosti iz sestave KNSS. Pogodbo so podpisali tudi nekateri predstavniki izvršnih svetov občin in predstavnikov zbornice gospodarskih javnih služb za varstvo okolja. GZS, združenje delodajalcev Slovenije in sindikat gradbenih delavcev Slovenije, ki združuje delavce vodnega gospodarstva, pa se za podpis pogodbe še niso odločili. Preostali imajo možnost pogodbo podpisati do konca avgusta.

Nova kolektivna pogodba velja za gospodarske javne službe na področjih varstva okolja, ki so v pristojnosti ministrstva za okolje in prostor in lokalnih skupnosti. Gre za javne službe različnih komunalnih dejavnosti in za področje vodnega gospodarstva. Kolektivna pogodba velja za vse organizacije z omenjenega področja, ki te službe izvajajo v okviru zavoda, javnega podjetja, koncesionarne službe ali gospodarske družbe, v katero je vložen javni kapital. Kolektivna pogodba velja tudi za organizacije in delodajalce, ki omenjene dejavnosti izvajajo v drugih organizacijskih oblikah.

Kolektivna pogodba za gospodarske javne službe na področju komunalnih dejavnosti in vodnega gospodarstva

TARIFNA PRILOGA ZA LETO 1994

I. Izodišne plače po tarifnih razredih za mesec julij, avgust in september 1994

	Relativno razmerje	Izodišna bruto plača v SIT
I. enostavna dela	1,00	41.738,00
II. manj zahtevna dela	1,10	45.912,00
III. srednje zahtevna dela	1,23	51.337,00
IV. zahtevna dela	1,46	60.937,00
V. bolj zahtevna dela	1,60	66.781,00
VI. zelo zahtevna dela	2,16	90.154,00
VII. visoko zahtevna dela	2,70	112.693,00
VIII. najbolj zahtevna dela	3,50	146.083,00
IX. izjemno pomembna zahtevna dela	4,20	175.300,00

Nova kolektivna pogodba v glavnem povzema določbe iz dosedanjih pogodb za komunalno in stanovanjsko gospodarstvo. V pogajanjih pa nismo uspeli doseči novih pravic za delavce, ker nasprotna stran nanje ni pristala. Zlasti ministrstvo za okolje in prostor za kaj takega ni imelo vladnega soglasja. Izodišne plače so zato skladne z dogovorom o politiki plač za leto 1994. Plača za 1. tarifni razred za mesec julij znaša 41.738 tolarjev. V pogodbi je tudi možnost izjemnega znižanja plač za 10 odstotkov. Po dosedaj veljavni kolektivni pogodbi dejavnosti pomenijo nove izodišne plače 13-odstotno znižanje. To pomeni, da smo pristali na znesek, ki je izhajal iz prejšnje možnosti za 15-odstotno znižanje plač zaradi težav pri poslovanju. Ker pa dogovor o politiki plač za leto 1994 upošteva izplačane plače, bodo vsa podjetja lahko ohranila sedanjo višino izplačil.

V novi kolektivni pogodbi ni poglavja o plačah poslovnih delavcev, saj se le-te urejajo s posebnim dogovorom, objavljenim v Uradnem listu št. 35/94. Kolektivna pogodba podrobneje ureja nekatera vprašanja, npr. pogoje za sklenitev delovnega razmerja, konkurenčno klavzulo, določila o reševanju preseznih delavcev, letni dopust, stavke, plačo na podlagi uspešnosti poslovanja in osebne delovne uspešnosti, dodatke za obremenitve pri delu.

Dogovorili smo se, da bomo do konca letošnjega leta v kolektivni pogodbi določili še plačilne razrede znotraj tarifnih razredov, zlasti zaradi možnosti napredovanja.

Miloš Mikolič

Ustanovitelji Borzno posredniške hiše: Proxy d.d. / Bona Fide d.d. Koper

stavite na strokovnjake
PTT podjetje Slovenije, Ljubljana, na vseh poštah v Sloveniji

PULSAR
d.o.o.

Tmb d.o.o. Maribor in Most d.o.o. Zidani most

061/1313325

PULSAR
d.o.o.

Ne zaigrajte svojih certifikatov
ABH Abančna borzno posredniška hiša d.o.o., Ljubljana, Slovenska 50, 61000 Ljubljana

PRAVICA DO BLAGOVNE ZNAMKE ISKRA

Niti v teh vročih dnevih, ko je celo večina zaposlenih v Iskrinih tovarnah na kolektivnem dopustu, boj za lastništvo blagovne znamke Iskra med Iskro Holdingom d.d. in Iskro Števci d.o.o. iz Kranja ter še 14 drugimi Iskrinimi tovarnami ne jenja. Spor se je začel pred dvema letoma, ko je vodstvo Iskre Števcev začelo oporekati Iskri Holdingu izključno pravico do lastništva blagovne znamke Iskra. Iskra Holding, ki je nastal med likvidacijskim postopkom nekdanjega Sozda Iskra leta 1989, je namreč s sozdom sklenil pogodbo o prenosu blagovne znamke Iskra s sozda na holding in zdaj terja od Iskrinih podjetij, ki znamko uporabljajo, naj za njeno »vzdrževanje«, kot se reče, plačujejo v povprečju 0,3 odstotka od celotnega prihodka, najmanj pa 10000 mark. V Števcih in še nekaterih Iskrinih tovarnah menijo, da so podjetja, iz katerih je Iskra pravzaprav nastala, legitimni lastniki (solastniki) te blagovne znamke in jo lahko uporabljajo brezplačno. Doslej je bilo v sporu že nekaj sodnih postopkov in tiskovnih konferenc ene in druge strani. Te dni pa smo dobili daljše pismo Združenja za sonosilstvo blagovne znamke Iskra, ki ga je ustanovilo 15 podjetij s tem imenom in katerih »kolovodja« so Števci. V njem pojasnjujejo svoje poglede na zadnje dogodke in prizadevanja za razrešitev spora. Oprano perilo obešamo skrajšano po lastni presoji.

Koordinacijski odbor Združenja za sonosilstvo blagovne znamke Iskra je na svoji seji dne 27. 7. 94 obravnaval tekočo problematiko v zvezi s postopkom za uveljavljanje pravice do blagovne znamke Iskra, zlasti še pismo Iskre Holding o dobrih namerah, objavljeno tudi v sredstvih javnega obveščanja, in daje naslednje pojasnilo:

Dne 7. 7. 94 je bil na Ministrstvu za gospodarske dejavnosti (MGD) v Ljubljani sklican sestanek predstavnikov Združenja in članov Iskra Holding, na katerem sta navedeno Ministrstvo in Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) obema stranema predlagali sprejem sporazuma o naslednjih vprašanjih:

- da se prekinejo vse aktivnosti (zlasti medijske), ki bi lahko povzročale gospodarsko škodo,

- da se pri GZS oblikuje arbitražna, ki naj:

- ugotavlja višino zapadlih in bodočih obveznosti članic Združenja in

- izdela in sklene t.i. razmejitveni sporazum.

Članice Združenja so predlog v celoti sprejele, Iskra Holding pa ne. Predlog, ki je bil na sestanku na Ministrstvu predlagan za umiritev zadeve, je namreč po mnenju Iskre Holding »skrajno enostranski, saj štiti le podjetje Iskra Števci in v ničemer ne upošteva dejanskega pravnega stanja«.

Navedeni razlogi Iskre Holding za zavrnitev predloga Ministrstva so nerazumljivi. Predlogi Ministrstva za izvensodno ureditev sporne zadeve temeljijo namreč na strokovnem mnenju Urada za industrijsko lastnino, ki ugotavlja: ● da je **prosta uporaba** znamke Iskra zagotovljena vsem podjetjem, ki so združena v sistem Iskra Holding d.d.,

● glede podjetij nekdanjega SOZD Iskra, ki niso združena v koncern, katerega krovna organizacija je Iskra Holding, pa velja, da jim je ta pravica zagotovljena na drugi pravni podlagi. Zakon o industrijski lastnini (ZIL) namreč kot enega ključnih kriterijev, komu varstvo nad znamko pripada, priznava čas in obseg njene dotedanje uporabe oziroma uporabe znaka, ki je predmet znamke (2. odst. 18. čl. ZIL). To načelo praktično priznava vsa evropska in tudi ameriška zakonodaja in je dosledno izpeljano v 1. odst. 100. čl. ZIL.

Nesporno so vsa podjetja, ki

ozira na njegovo morebitno članstvo ali nečlanstvo v takšnem ali drugačnem koncernu ali holdingu.

Namesto da bi Iskra Holding sporno zadevo razreševala na osnovah, kot so bile ponujene na sestanku na MGD, je Iskra Števcev ponudila podpis nekakšnega »pisma o dobrih namerah«. Pri tem se je Iskra Holding sklicevala na željo, da bi se izognila večji škodi za obe strani in medijskemu razreševanju zadevne problematike, ob tem pa upoštevala tudi interese delničarjev Iskre Holding. V navedenem pismu je predloge za urejanje spornih vprašanj obrazložila na naslednjih izhodiščih:

bitno – zaobljubo tudi spoštuje.

Iskri Holding pa očitno predvsem ni všeč predlog MGD in GZS, podprt z mnenjem strokovne javnosti, za izdelavo t.i. razmejitvenega sporazuma, s katerim naj bi se Iskra Števcev in ostalim članicam Združenja priznala pravica do (so)nosilstva (ali enostavneje povedano do so-lastništva) in torej brezplačne uporabe blagovne znamke Iskra.

In zakaj Iskra Števci ne more sprejeti »pisma o dobrih namerah« Iskre Holding?

- zaradi tega, ker Iskra Števci problematiko blagovne znamke na podlagi pogodbe

jitvenega sporazuma,

- ker ni izključeno, da želi nekatere neupravičene ugodnosti zase priribariti v kalnem, in

- ker poizkuša odgovornost za morebitno sprožitev postopka za prepoved prodaje števec v Nemčiji (ki bi bila nerazumna in nasprotna načelom, uveljavljenim v Evropi,

celo v primeru, če bi se v sodnem postopku v Sloveniji v pravdi za uveljavljanje pravice do blagovne znamke ugotovilo, da ta pravica Iskri Števci ne bi bila priznana) prevaliti na Iskro Števce, saj jo v javnosti poizkuša predstaviti kot podjetje, ki ne želi sprejeti »dobrih namer«.

Koordinacijski odbor Združenja

Iskra je dobra blagovna znamka tudi v tujini, zato ni čudno, da se za njeno lastništvo »bije« tako vroč boj.

so bila združena v nekdanjo SOZD Iskra (med njimi torej tudi članice Združenja), vrsto let legitimno uporabljala znamko Iskra za svoje proizvode. Po tej strani jim torej ni mogoče oporekati nadaljnje uporabe znamke za tiste proizvode, za katere so to znamko že doslej uporabljali.

Na podlagi ZIL bi bila po mnenju Urada pravno korektna naslednja rešitev: obseg blaga in storitev blagovne znamke Iskra, ki je registrirana na ime Iskra Holding d.d., se skrči za tiste proizvode, ki jih proizvajajo podjetja izven sistema Iskra Holding (npr. števci), ta podjetja pa potem znamko Iskra za svoje proizvode registrirajo kot lastno znamko.

Zato je v vsakem primeru potrebno skleniti poseben, t.i. **razmejitveni sporazum**. Izraz je povzet po nemškem »Abgrenzungsvereinbarung«, kjer so se že soočili s problemom, ki je predmet mnenja Urada v sporni zadevi med Iskro Holding in Iskro Števci ter drugimi članicami Združenja. Sporazum mora določiti, za katere izdelke iz celotne palete proizvodov nekdanjega SOZD Iskra sme vsak posamezni subjekt blagovno znamko Iskra **prosto uporabljati**, kakšni so pogoji glede kvalitete itd. Logično je pravica do uporabe zagotovljena za osnovni proizvodni program vsakega subjekta, brez

- Iskra Holding d.d. do zaključitve vseh že začelih sodnih postopkov v Republiki Sloveniji preneha vse aktivnosti v tujini zoper Iskro Števce d.o.o., ki se nanašajo na uporabo blagovne znamke Iskra na njegovih proizvodih.

- Iskra Holding d.d. in Iskra Števci do konca vseh že začelih sodnih postopkov opustita vse medijske in druge aktivnosti, s katerimi bi lahko škodili druga drugi in ostalim podjetjem v sistemu Iskra. Prepoved aktivnosti se nanaša tudi na delovanje t.i. Združenja za sonosilstvo blagovne znamke Iskra.

- Iskra Števci d.o.o. so dolžni Iskri Holding d.d. takoj poravnati že zapadle obveznosti, ki se nanašajo na uporabo blagovne znamke Iskra. Del že zapadlih obveznosti, o katerem se dogovorita stranki, se do zaključka sodnega postopka deponira in se po zaključku le-tega sprost v korist stranke, ki v postopku uspe. Iskra Holding d.d. v višini plačila umakne tožbo, vloženo na Temelnjem sodišču v Kranju.

Če Iskra Holding res želi, da se sporna vpašanja glede pravice članic Združenja do blagovne znamke Iskra ne bi obravnavala preko časopisnih stolpcev, naj sprejme predlog MGD in GZS ter izavi, da ne bo nadaljevala oziroma začela novih medijskih »besednih vojn«, ter takšno – more-

ureja skupaj s štirinajstimi drugimi podjetji,

- ker je znano, da je Iskra Holding pred kratkim s posebnim pismom Števčevim trgovskim zastopnikom in končnim kupcem zagrozil s prepovedjo prodaje izdelkov v Nemčiji pod blagovno znamko Iskra, vključno s sodnimi postopki. V »pismu o dobrih namerah« pa Iskra Holding ponuja prenehanje navedenih aktivnosti v tujini samo zoper Iskro Števce, kar seveda pomeni, da tudi ob morebitnem sprejemu ponujenega pisma ne bi bilo izključeno uveljavljanje postopkov zoper tiste, katerim so bile grožnje Iskre Holding tudi dejansko namenjene, to je Števčevim trgovskim zastopnikom in končnim kupcem izdelkov v tujini, npr. v Nemčiji,

- ker bi sprejem predloga iz »pisma o dobrih namerah« za plačilo »odškodnine za uporabo blagovne znamke« v bistvu pomenil pripoznavo pravice do blagovne znamke Iskri Holding v celoti. To pa bi bilo nasprotno tako opisanim strokovnim podlagam kot tudi dosedanjim ciljem Iskre Števci in drugih članic Združenja.

Zakaj torej »pismo o dobrih namerah«?

- ker Iskra Holding očitno želi odvrniti pozornost od svojega zavrnilnega odgovora na predlog MGD in GZS za mirno ureditev sporne zadeve, vključno z izdelavo t.i. razme-

PRIROČNIKI ZA SINDIKALNE ZAUPNIKE, STROKOVNE SLUŽBE PODJETIJ IN POSAMEZNIKE

- več avtorjev

MOJE PRAVICE NA DELOVNEM MESTU

Cena 350,00 SIT

- Mira Becle

STANOVANJSKA RAZMERJA PO NOVM

Cena 520,00 SIT

- Bogdan Kavčič

DELAVCI IN UPRAVLJANJE

Cena 460,00 SIT

- Stane Uhan

PLAČNI SISTEM V REPUBLIKI SLOVENIJI

Cena 400,00 SIT

- Emil Rojc

KARIERA KOT SPREMINJANJE

Cena 850,00 SIT

- Več avtorjev

SOCIALNA DRŽAVA

Cena 600,00 SIT

- Aleksej Cvetko

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE PO NOVM

Cena 580,00 SIT

- **ZAKON O LASTNINSKEM PREOBLIKOVANJU PODJETIJ IN SINDIKATI**

Cena 1.800,00 SIT

- **KOLEKTIVNA POGODBA ZA NEGOSPODARSKE DEJAVNOSTI V REPUBLIKI SLOVENIJI S KOMENTARJEM**

Cena 950,00 SIT + 5% p. davek

NAROČILNICA ZA KNJIGE – PRIROČNIKE

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročamo

..... izv. ● Moje pravice na	 izv. ● Plačni sistem
..... izv. ● Stanov. razmerja	 izv. ● Kariera kot...
..... izv. ● Delavci in uprav.	 izv. ● Socialna država...
..... izv. ● Zakon o last.	 izv. ● Zdrav. zav...
	 izv. ● Kol. pog. za negosp...

Od 1. 2. 1992 se za knjige zaračunava 5-odstotni prometni davek.

Naročeno mi pošljite na naš naslov:

Ulica, poštna št. in kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku.
2. Kot ind. kupec bom plačal po povzetju.

Dne: Žig Podpis naročnika

Vse informacije o knjigah – priročnikih objavljamo v časopisu »DE«. Časopis DE in knjige lahko naročite pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni (061) 321-255, 1310-033, 313-942, 311-956. Fax. (061) 311-956.

Ustanovitelji Borzno posredniške hiše: **Proxy d.d.** / **Bona Fide d.d.** Koper

stavite na strokovnjake
TRIMO d.d., Trebnje, Prijateljeva 12, 68210 Trebnje

PULSAR
d.o.o.

Tmb d.o.o. Maribor in **Most d.o.o.** Zidani most

061/1313325

GOBE BOMO ŠE NABIRALI

Za Uredbo o zavarovanju samoniklih gob, objavljeni v Uradnem listu 38/1994, je treba za začetek povedati vsaj to, da je njena vsebina povsem neskladna z njenim imenom. Najbolj prav imajo tisti strokovnjaki, ki dokazujejo, da je edini namen uredbe pobiranje davkov in polnjenje državne blagajne.

Podpisani ljubiteljsko gobarim že od mladih let. Moja gobarska sezona se začne konec januarja, ko najdem prve marčnice, konča pa se decembra, ko je v gozdovih še mogoče najti sivke in zapoznele gobane. Takrat ko raste le ena vrsta užitnih gob, je tudi ta dobra za mojo košaro. Takrat ko množično rastejo jesenski jurčki, borovjaki, ajdovčki, v moji košari ni prostora ne za različne golobice, kaj šele za slinarje, ježevce, poljeve, trobente, livke in tintnice. Od vseh 70 gob, ki jih po uredbi ne smem nabirati, bi bil lahko prizadet le zaradi karžlja ozi-

roma žardane, ki pa je v gozdovih okoli Ljubljane tako redek, da jo najdem le vsako prestopno leto. Prizadet bi bil tudi zaradi lisičke, če bi v uredbi spregledal, da v košaro ne sme le njen luski različek.

Trdim, da se z izjemo karžlja in omenjene lisičke, ki je navadni nabiralec ne ločijo od drugih lisičk, niti ena od 70 prepovedanih gob ne prodaja na ljubljanski tržnici, katere stojnice si ogledam skoraj vsak tržni dan. Prepovedane gobe tudi niso predmet odkupovanja ne v Drogi ne pri zasebnikih, ki tržijo za Italijane. Menim, da vse gobe, katerih nabiranje je po uredbi popolnoma prepovedano, pomenijo le nepomemben del našega gobjega bogastva. Prepoved nabiranja gob, ki jih nihče ne nabira in jih skoraj nihče ne pozna, je zame popoln nesmišlj.

Za ljubitelje in trg so zanimivi zlasti jurčki pa tudi lisičke, što-

rovke in sivke. Tudi če bi nabirali naši in porabili prav vse našete gobe, bi s tem ne mogli ogroziti naravnega ravnovesja, ki je verjetno odvisno od 300 vrst in tisoč podvrst drugih gob, ki krasijo naše gozdove, pašnike in travnike. Prepoved torej ne bo prav v ničemer koristila ohranjanju naravnega ravnovesja in gozdov, kar so menda hoteli tisti, ki so uredbo zagovarjali iz naravovarstvenih razlogov.

Vsaj nekaj smisla imajo tisti člani uredbe, ki govorijo o dovoljeni količini gob, ki lahko gredo v naše košare. Večji smisel pa bi imeli, če bi lahko inšpektorji nadzirali vsako košaro, nahrbtnik ali vrečko obiskovalcev gozdov, sprehajalcev, planincev in tudi tistih, ki v gozdu delajo. Če so že predpisali največ po 2 kg na dan, bi bilo prav, da določijo tudi kontrolna mesta in standardizirane tehnice, ki bi jih morali uporabljati tudi vsi ljubiteljski gobarji.

Pravi pomen imajo torej le tisti deli uredbe, ki predpisujejo evidenco odkupljenih gob. Če bo država sposobna nadzirati odkup in trgovanje z gobami, bo lahko pobirala tudi davke, ki bodo v gobarskih sezonah, kot je bila tista v letu 1993, krepko povečali dotok denarja v nena-

sitno državno blagajno. Podpisani misli, da je le to smisel uredbe, za katero je predsednik vlade Janez Drnovšek po nepotrebnem izpostavil tudi svoje ime.

Franček Kavčič

PULSAR d.o.o.

Odločitev brez veta

Današnje odločanje o tem, komu zaupati premoženje, je minilo brez proceduralnih zapletov. Večinsko podporo je dobila vseslovenska investicijska družba PULSAR.

Pa še to

Nikomur ni mogel verjeti, pa je iz certifikata naredil papirnati avionček. Potem je izvedel za nas. Zdaj ga išče po vsej Sloveniji.

061/1313325

14. POČITNIŠKI DOM SAVUDRIJA tri- ali štiriposteljne sobe, penzion, cena 43 DEM, prosti termini v avgustu.

ŠOLA V NARAVI

Organizatorje šole v naravi obveščamo, da imamo v mesecu septembru prosta dva počitniška doma z do 100 ležišč. Cena za polni penzion je 35 DEM.

POSAMEZNI TERMINI ZA ODDIH

POSAMEZNI TERMINI ZA ODDIH			
ATOMSKE TOPLICE	od 20. 8. do 30. 8.	CENA 89 DEM	
ČERVAR, GARSONJERA	od 19. 8. do 28. 8.	CENA 46 DEM	
BARBARIGA	od 19. 8. do 29. 8.	CENA 48 DEM	
MAREDA – dvosobno stanovanje za pet oseb – najem	od 21. 8. do 31. 8.	CENA 53 DEM, 3 obroki	
	od 31. 8. do 9. 9.	CENA 42 DEM	
	od 9. 9. do 19. 9.	CENA 42 DEM	
MIHOLAŠČICA, GARSONJERE ZA 4 osebe	od 21. 8. do 28. 8.	CENA 51 DEM	
TERME ZREČE: PETDNEVNI POČITNIŠKI PAKET		300 DEM POLNI PEN.	
DESETDNEVNI POČITNIŠKI PAKET		530 DEM POLNI PEN.	
Pokličite po telefonu 063 762 451			
RATEČE PLANICA, PRIVATNI PENZIONI do 15. 8.			
CENE: APARTMA	ZA 2 OSEBI	50 DEM	
	ZA 4 OSEBE	70 DEM	
	ZA 6 OSEB	100 DEM	

BLED – turistični apartmaji 1. kategorije za 4 ali 8 oseb, cena 70 oz. 130 DEM. Nočitev z zajtrkom 35 DEM.

KMEČKI TURIZEM »Pri Marti«, Drbetinci – 15 km oddaljena kmetija od Ptujja. Gostišče ima 60 sedežev, primerno za slavlja, sindikalne izlete, individualne obiske.

PONUDBA V MESECU SEPTEMBRU

Prikolice v Luciji, Belvederju, Ankaranu, Fiesi, Koversadi, cena 45 DEM. STANOVANJA v Novigradu, Dajli, Barbarigi, Maredi.

B SEJEMSKA PONUDBA

- KÖBENHAVEN** – SFF, sejem skandinavskega pohištva, svetil, tekstila od 31. 8. do 4. 9. Štiridnevni obisk z letalskim prevozom 1650 DEM.
- PARIZ** – mednarodni sejmi mode PAPF in SEHM, sejem ženske konfekcije od 2. do 5. septembra in moške ter deške mode od 3. do 5. septembra.
- Mednarodna razstava vozil IAA Hannover** 3. do 11. 9. 1994 odhod aviona 6. 9. Cena tridnevnega potovanja 990 DEM.

Ali sem rekla, da bodo napravili izjemo?

DELAVSKA HRANILNICA, d. o. o.
Ljubljana, Dalmatinova 4

Nudi od 1. 8. 1994 naprej sindikatom, društvom, družbenim organizacijam, krejevnim skupnostim, dobrodelnim organizacijam, obrtnikom, majhnim pravnim osebam in privatnim osebam

Nove obrestne mere na revalorizirano osnovo

Revalorizacijska stopnja za **AVGUST 1994** znaša 1,1 % mesečno, preračunano na letni nivo 14 %.

PASIVNE OBRESTNE MERE ZA BANČNE VLOGE:

	MESEČNE OBRESTNE MERE	LETNE OBRESTNE MERE
– vezane vloge do 30 dni	0.80%–1,1%	10.86%–14,00%
– vezane vloge nad 30 dni	1.51%	19.70%
– vezane vloge nad 60 dni	1.59%	20.84%
– vezane vloge nad 90 dni	1.67%	21.98%
– vezane vloge nad 180 dni	1.75%	23.12%
– vezane vloge nad 365 dni	1.91%	25.40%

PONUDBA ZA PRIVATNE OSEBE

Za vezane vloge

	MESEČNA OBRESTNA MERA	LETNA OBRESTNA MERA
– do 30 dni	1.18%	15.14%
– od 30 do 90 dni		
– do 100.000,00 SIT	1.59%	20.84%
– do 100.001,00 SIT		
– do 500.000,00 SIT	1.67%	21.98%
– nad 500.001,00 SIT	1.75%	23.12%

POSOJILNA PONUDBA:

– kratkoročna posojila
privatnim osebam:

z rokom vračila 6 mes.	2.52%	35%
– dolgoročna posojila privatnim osebam:	2.52%	35%

Kratkoročna posojila lahko dobijo delavke in delavci, člani tistih sindikatov, ki svoja sredstva varčujejo v hranilnici, dolgoročna posojila pa člani sindikatov, ki so lastniki Hranilnice.

POSTANITE SOLASTNIK DELAVSKE HRANILNICE

TUDI VI

POHITITE TER VARČUJTE SVOJA SREDSTVA V VAŠI DELAVSKI HRANILNICI

USTVARITE MOŽNOST, DA BODO ČLANI VAŠEGA SINDIKATA LAHKO DELEŽNI STORITEV DELAVSKE HRANILNICE

NAŠE GESLO JE, KAKOVOST SO LJUDJE!

NAŠ ŽIRO RAČUN JE 50101-625-7316

Dodatna pojasnila lahko dobite na sedežu Hranilnice tel. 061 312-098, 316-881.

4. AVTOMEHANIKA FRANKFURT – sejem opreme avtomobilskih delavnic in bencinskih črpalk. Od 13. 9. do 18. 9. Tridnevni obisk sejma z letalskim prevozom 1090 DEM.

5. MILANO MODIT – tridnevni ogled mednarodnih sejmov od 30. 9. do 4. 10. Cena 360 DEM.

6. PHOTOKINA KÖLN – OD 22. DO 29. septembra, sejem fotoaparatur, video, hifi, tehnika za film, radio, TV. Štiridnevno potovanje z avionom 1295 DEM.

7. IMEGA MÜNCHEN – prehrambeni sejem z obiskom OKTOBERFESTA od 18. 9. do 22. 9. Dvodnevni avtobusni ogled 210 DEM.

8. BUREAU 94 BRUSELJ – sejem pisarniške opreme, pisarniških strojev, računalnikov od 21. 9. do 28. 9. Štiridnevni obisk z avionskim prevozom 1390 DEM.

9. MILANO – sejem orodjarskih strojev, tridnevni ogled od 29. 9. do 4. 10., cena 360 DEM.

10. PARIZ EUROPLAST – sejem plastike, izdelkov iz gume, surovin, strojev in obdelave. Štiridnevni ogled od 2. 10. do 6. 10. Cena 664 USD.

11. HOGATEC 94 DUSSELDORF – sejem hotelirstva in gastronomije od 10. do 14. oktobra. Štiridnevno potovanje z letalom 1340 DEM.

IZLET PO LJUBLJANICI

Vsakodnevni izlet z rečno ladjo po Ljubljani. Barka sprejme do 40 gostov. Možen piknik na barki in ob pristanu v vasi Vrba. Dnevni najem barke za 6 ur 24.000 tolarjev, druge ure po 2.000 tolarjev.

KONCERTI

1. Rock koncert **PINK FLOYD**, Dunaj 19. 8. Cena 130 DEM vključuje prevoz in vstopnico. VSTOPNICE ŽE V PRODAJI.

POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI JIH POTREBUJEMO

1. Počitniške hišice v ČATEŽU, ATOMSKIH TOPLICAH ali MORAVSKIH TOPLICAH.

2. Počitniške zmožljivosti v Slovenskem primorju in v Istri. POSEBNO SE ZANIMAMO ZA STANOVANJA V MAREDI IN NA OTOKU LOŠINJU. Ponudba je lahko penzionska ali pa kot najem opremljenih apartmajev.

K ponudbi vabimo tudi lastnike vikendov ali počitniških stanovanj v ANKARANU, Izoli, LUCIJI, Piranu in v ISTRI OD KANEGRE DO ROVINJA.

PRODAMO NEPREMIČNINO

1. Trisobno stanovanje z garažo v Ljubljani, 72m² prodamo za 105.000 DEM, cena brez garaže 95000 DEM. Stanovanje je v drugem nadstropju, centralno ogrevanje.

Informacija gostom Atrisa

PLAČILNI POGOJI: Ob potrditvi rezervacije zahtevamo plačilo 40% celotnega zneska. Pri odpovedi nad 20 dni pred odhodom za že rezervirani termin zaračunamo stroške poslovanja in nastale stroške; najmanjši znesek stroškov odpovedi je 4000 tolarjev pri krajši odpovedi zaračunamo stroške in 30% celotnega zneska. Cene veljajo le za že v celoti plačane aranžmaje, če se te ne spremenijo za več kot 7%. Po vplačilu gostje prejmejo našo napotnico. V primeru, da naše napotnice ne prejmete sedem dni pred odhodom, nas nujno pokličite. Reklamacije v skladu s turističnimi uzanci rešujemo sporazumno.

ATRIS je povsod, kjerkoli ste.
Metod Zalar, direktor borze

ATRIS

Borza sindikalnega turizma

BORZNO SPOROČILO ŠTEVILKA 31

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4, sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmožljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti.

Pišite nam ali telefonirajte na 061 131 00 33 int 384, 385 061/326-982 ali 322-975; naš telefaks je 061/326-982 ali 317 298 žiro račun 50101-601 92077 – Atris.

Poslovni čas za stranke vsak delovnik od 9. do 15.30 ure.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

PONUDBA MOŽNOSTI ZA LETNI DOPUST

Borza sprejema prijave za letni dopust. Ob potrjeni rezervaciji se vplača 40 odstotkov, znesek pa mora biti v celoti poravnani 10 dni pred odhodom na dopust, v republiki Hrvaški 15 dni pred odhodom. Možnost plačila v dveh obrokih ali s turističnim kreditom.

1. **PENZIONI V FIESI** – sobe za 3 do 4 osebe s kopalnico, predprostorom in teraso, penzion ali polpenzion od 13. avgusta do 2. septembra. Cena penziona za odrasle 49 DEM, za otroke do 10. leta 37 DEM v tolarji protivrednosti. Cena polpenziona za 4 DEM nižja. MOŽNA OBROČNA VPLAČILA. Termini po sedem dni: zamenjave vsako soboto.

2. **POČITNIŠKI APARTMAJI V PIRANU** – sodobno opremljeni za dve ali štiri osebe 85 oz. 100 DEM dnevno. Termini po 20. 8.

3. **POČITNICE NA POKLJUKI V DVO-ALI ŠTIRIPOSTELJNIH APARTMAJIH** – od 27. avgusta do 1. oktobra. Cene: veliki ap. 56 DEM, mali ap. 37 DEM v tolarji protivrednosti. Termini vsako soboto. Turistična taksa ni vključena.

4. **POČITNIŠKI DOM V BOHINJU** – šest ap. za štiri in dva za osem oseb, cena 60 oz. 120 DEM za večjo enoto. Termini od 20. 8. dalje. Veliki ap. od 20. do 30. avgusta. MANSARDNI APARTMA 50 DEM.

5. APPARTMAJI V NASELJU PICAL, APARTMAJI LUNA

OD 9. 8. DO 19. 8.		Ap. za 3 osebe	za 4 osebe	za 6 oseb
PICAL	CENE	80 DEM	87 DEM	108 DEM
LUNA	CENE	80 DEM	90 DEM	
POLPENZION				
Hotel Krtistal		9. 8. do 18. 8.	56 DEM v 1/2 sobah	
Hotel Diamant		9. 9. do 18. 8.	56 DEM v 1/2 sobah	
Hotel Neptun		9. 8. do 18. 8.	49 DEM v 1/2 sobah	
Ta hotel priporočamo aktivnejšim gostom.				
Hotelsko naselje SPLENDID				
		9. 8. do 18. 8.	44 DEM	

AKCIJA ATRISA

HOTEL TAMARIS POREČ visoka B kategorija, lasten bazen, teniška igrišča, padala, vodni šport
Polpenzion v dvoposteljni sobah po 6. avgustu, 58 DEM na osebo. Termini po lastnem izboru. REZERVACIJE SPREJEMAMO DO 15. AVGUSTA.

6. **GARSONJERE V ČERVARJU** – za štiri osebe, opremljena kuhinja. CENA 48 DEM. Termini v avgustu.

7. **HIŠICE NA ROGLI** – za štiri osebe, termini 7 ali 10 dni, cena dnevnega najema 58 DEM. Prosti od 15. 8. dalje.

8. **KOPE** – garsonjere za 4 osebe, termini od 7. 8. dalje. Cena 35 DEM.

9. **OTOK PAG, Gajac** – enosobno stanovanje od 19. 8. do 29. 8. Cena 45 DEM.

10. **Postavitev prikolic v VRANSKEM**, brezplačna uporaba bazena. Celoletna najemnina prostora 500 DEM.

11. **Prikolica v Martuljku** – za štiri osebe, prosti termini v septembru, cena 32 DEM na dan.

12. **POČITNIŠKI DOM V KRANJSKI GORI** – tri in štiriposteljne sobe, polpenzion, sedemdnevni paketi, zamenjave vsako soboto, 245 DEM. TO PONUDBO PRIPOROČAMO.

13. **POČITNIŠKE HIŠICE V ZAMBRATIJI, SAVUDRIJA** – penzion, hišice za 4 ali 5 oseb, spalnica, otroška soba, predprostor, kopalnica. Cena polnega penziona 39 DEM, otroci do 10. leta 31 DEM. Termini po 16. avgustu.

PULSAR
d.o.o.

Ne zaigrajte svojih *certifikatov*
DADAS d.d. Trbovlje, Gimnazijska 16, 61420 Trbovlje, s poslovalnicami v LJUBLJANI, Kotnikova 2, 61000 Ljubljana in

RAZLIČNI PODATKI O ŠTEVILU BREZPOSELNIH

Po najnovjših podatkih Slovenija ne spada med države z visoko brezposelnostjo. V Evropski uniji je povprečna stopnja brezposelnosti 11 odstotkov, v Sloveniji pa 9. Slovenija ima celo manjšo brezposelnost kot Velika Britanija, Danska, Italija in običajno manjšo kot Irska, ki ima 17,9 odstotka brezposelnih, Finska, ki ima 19,9 odstotka, in predvsem Španija, ki ima kar 23,1-odstotno brezposelnost.

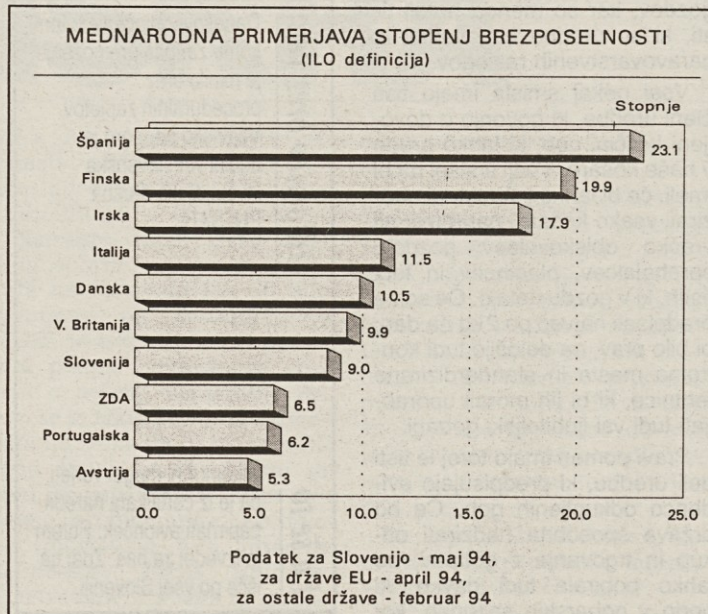
Gre za podatke, ki so jih na Republiškem zavodu za zaposlovanje zbrali z anketo o kadrovskem potencialu, narejeno po strožjih metodoloških in vsebinskih standardih Mednarodne organizacije dela (ILO). Anketo so izvedli maja in junija na doslej največjem vzorcu prebivalstva, saj so vanj vključili 8523 gospodinjstev in anketirali 25.061 oseb. Po sprejetih mednarodnih standardih, upoštevanih pri tej anketi, se v delovno aktivno prebivalstvo štejejo vse tiste osebe starejše od 15 let, ki so v tednu pred anketo opravile kakršnokoli delo za plačilo – ne glede na njihov siceršnji formalni položaj.

Po klasično registriranih podatkih je bilo maja letos v Sloveniji okrog 125.000 brezposelnih (14,5 odstotka). Brezposelnih po mednarodnih merilih ILO pa je bilo maja »le« 84.000 oziroma 9 od-

stotkov. Taka razlika v številu brezposelnih je običajna tudi v drugih državah. Brezposelnih po definiciji Mednarodne organizacije dela je običajno 5 do 40 odstotkov manj, kot kažejo registrirani podatki.

Hitro zmanjševanje aktivnega prebivalstva in naraščanje neaktivnega, kar je bilo značilno za minula tri leta, se je v letu 1994 ustavilo, je ena bistvenjših ugotovitev iz analize ankete. Število delovno aktivnega prebivalstva in brezposelnih je ostalo na lanske ravni, opazno pa se je zmanjšal pretok delovno aktivnih med neaktivne, zaradi upokojevanja. Zato pa je za letošnje leto značilen pretok delovno aktivnih med brezposelne zaradi iztekanja zaposlitve za določen čas in zaradi odpuščenja presežnih delavcev.

Pozitivni rezultati gospodarske rasti v lanskem letu se kažejo na

trgu delovne sile, saj se brezposelnost letos ni povečala, v primerjavi z lansko anketo se je celo nekoliko zmanjšala. Anketa je izračunala maja letos 84.000 brezpo-

selnih (tisoč oseb manj kot lani) in tako stopnjo brezposelnosti ocenila za 9-odstotno, s čimer se Slovenija ne uvršča med države z visokimi stopnjami brezposelnosti.

Problematika mladinske brezposelnosti se je nekoliko zmanjšala, vse bolj pereča pa postaja pri starejših, ki vedno težje dobijo novo zaposlitev. To pa kažejo tudi klasično registrirani podatki o brezposelnosti v Sloveniji. Še

Po definiciji Mednarodne organizacije dela so brezposelne le tiste osebe, ki v referenčnem tednu (tednu anketiranja) niso bile zaposlene ali samozaposlene in niso opravile nikakršnega dela za plačilo ter:

- so aktivno iskale zaposlitev in bi jo bile pripravljene takoj oziroma v dveh tednih sprejeti, če bi jo našle, ali
- so iskale možnosti za samozaposlitev ali
- so že našle zaposlitev, ki jo bodo začele opravljati v času po referenčnem tednu.

naprej ostaja žgoče vprašanje dolgotrajna brezposelnost, saj skoraj polovica brezposelnih išče zaposlitev več kot eno leto.

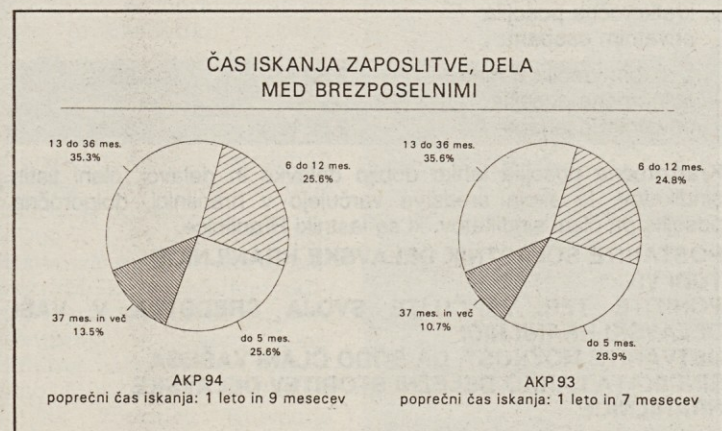
Podatki iz ankete ne potrjujejo pogostih očitkov, češ da so brezposelni pasivni in samo čakajo, da jim delo pade z neba. Nasprotno, kažejo, da je intenzivnost iskanja zaposlitve med brezposelnimi zelo velika. Skoraj dve tretjini brezposelnih išče zaposlitev po vsaj dveh kanalih. Glavna in najpomembnejša metoda iskanja zaposlitve je že tretje leto zapored zavod za zaposlovanje, medtem ko tisti, ki so v minulih treh letih dobili zaposlitev, pravijo, da jim jo je največkrat uspelo najti s povpraševanjem neposredno pri delodajalcu. Večina brezposelnih išče zaposlitev s polnim delovnim časom, obenem pa jih je velika večina pripravljena sprejeti zaposlitev s skrajšanim delovnim časom.

Oseb, ki so v zadnjih osmih letih opustile, izgubile zaposlitev in so

bile maja letos še vedno delovno neaktivne, je bilo skupaj kar 267.000. Od tega je bilo 146.000 oseb ali 54,5 odstotka upokojenih brez dokupa delovne dobe, 55.000 oseb ali 20,4 odstotka je bilo odpuščenih, 16.000 oseb ali 6 odstotkov je bilo upokojenih z dokupom delovne dobe. Oseb, ki so izgubili zaposlitev zaradi prenehanja zaposlitve za določen čas, pa je bilo 12.000 ali 4,3 odstotka.

Trenuten položaj v gospodarstvu pa ni ravno rožnat, saj se zmanjšuje delež delovno aktivnih v industriji, povečuje pa se zaposlenost v javni upravi oziroma v negospodarstvu. Srž problema je v tem, da odpiramo premalo novih delovnih mest. O obljubljenih 30.000 novih delovnih mestih na leto ni ne duha ne sluha. Zgodba o uspehu ali neuspehu Slovenije pa je ravno področje zaposlovanja.

Marija Frančeskin

VRNI ŠTANOVANJE IN POČAKAJ NA BRČO

Zoran Milosavljevič je po osemnajstih letih odrasčanja in bivanja v Celju postal Sloveniji nezaželen tujec. Vse kaže, da zato, ker je verjel besedam obrambne ministrstva v septembru 1991.

Zoran je bil rojen leta 1968 v Kavadarcih v Makedoniji, kjer je takrat njegov oče Jovan služboval kot oficir JLA. Od tretjega razreda osnovne šole je Zoran s starejšim bratom odrasčal v Celju, srednjo šolo pa je obiskoval na kovinarsko-metalurškem centru v Štoreh. Med vojno v Sloveniji je oče ostal v celjski kasarni in nato po službeni dolžnosti odšel v Obrenovac, kjer se je v oktobru 1993 upokojil ter se nato preselil v hišo, ki jo je že vrsto let gradil v rodni vasi pri Šabcu. Z njim sta odšla Zoranova mati in brat, Zoran pa je ostal v Celju.

Ker je njihovo trisobno oficirsko stanovanje presegalo normative, predpisane za samsko osebo, je Zoran iz ministrstva za obrambo prejel obvestilo, v katerem so ga pozvali, naj stanovanje vrne, v zameno zanj pa bo dobil garsonjero. Obvestilo so ga tudi, da ustreznega stanovanja za zameno še nimajo, da pa bodo to uredili v najkrajšem možnem roku. Zoran je stanovanje vrnil ministrstvu in se za prehodni čas preselil k puncu. Tu pa so se začele težave.

Ker še ni imel urejenega državljanstva in je s predajo stanovanja izgubil stalno bivališče, je formalno nenadoma postal tujec v tuji deželi. Imel je sicer veljaven jugoslovanski potni list, ki pa mu pri pridobivanju državljanstva ni kdor ve kako pomagal. Toda glavno se je šele zgodilo. Naenkrat je ugotovil, da brez stalnega dovoljenja za bivanje sploh ne

NOVA DOBA

more več živeti v mestu in republiki, v kateri je preživel osemnajst let. Na ministrstvo za

obrambo je poslal prošnjo za čimprejšnjo razrešitev njegovega stanovanjskega vprašanja, vendar ni dobil nikakršnega odgovora.

Med tem je poskusil svoje bivanje v Sloveniji legalizirati vsaj z delovno vizo, ki pa je ni mogel dobiti, ker ni imel prijavitelnega stalnega ali začasnega bivališča. Ko je na občini v Celju skušal prijavit bivališče, so mu dejali, da brez delovne vize tega ne more storiti. Kavelj 22?

Od takrat pa do danes je bil dvakrat izgnan iz Slovenije, tri dni v juniju lanskega leta pa je prebil v zbirnem centru za tujce na Brniku, kjer so ga zadržali, čeprav je imel takrat še veljaven potni list. Na ministrstvu za obrambo se je osebno oglašil še dvakrat, vendar obljubljenega stanovanja še do danes ni dobil.

Zoran ima vsa dovoljenja in potrdila, s katerimi bi pridobil vsaj enoletno delovno vizo, med katere sodijo potrdilo o zaposlitvi, potrdilo, da ni v kazenskem postopku, izjava delodajalca, delovno dovoljenje in drugo, le potrdila o stalnem ali začasnem bivališču ne. In tega, jasno, ne more dobiti, ker nima delovne vize. Medtem si je pridobil državljanstvo ZRJ, saj bi bil kot človek brez državljanstva obsojen na večni pregon iz ene države v drugo.

Zoran tako živi na poti med Šabcem in Celjem. V Slovenijo prihaja s turistično vizo in v tistih dneh, ki jih ima na voljo, poskuša urejati svoj status. Vse stroške krije sam, in čeprav že močno dvomi o ugodni rešitvi, ne odneha. Postal je eden izmed tistih ljudi, ki se po dolgih letih življenja v Sloveniji tu nimajo več na koga obrniti.

Vasja Ocvirk

PULSAR d.o.o.

TMB d.o.o.

Maribor,
Strossmayerjeva 13
62000 Maribor
062/224756
222445

MTAJ • oblikovanje dp

NOVOSTI PRI PORODNIŠKIH NADOMESTILIH

Z mesecem julijem letos so na področju pravice do denarnega nadomestila za čas porodniškega dopusta začele veljati bistvene spremembe, tako kot jih predvideva zakon o družinskih prejemkih iz lanskega decembra.

Določila zakona razširjajo krog upravičenk do denarnega nadomestila za čas porodniškega dopusta – do njega so poleg delavcev upravičene tudi vse tiste osebe, ki so zavarovane po predpisih o zdravstvenem zavarovanju v primeru odsotnosti z dela zaradi bolezni (obrtniki, samostojni kulturni delavci in vse druge »samozaposlene« osebe, kmetice...), kot tudi matere, katerim je delovno razmerje prenehalo brez njihove volje ali krivde med nosečnostjo ali med trajanjem porodniškega dopusta.

Zakon uvaja nov način določanja osnove in višine denarnega nadomestila: osnova za nadomestilo je povprečna mesečna plača upravičenke v zadnjih dvanajstih mesecih pred mesecem obveznega nastopa porodniškega dopusta, ki se z ustreznim indeksom preračuna na zadnji mesec pred mesecem nastopa tega dopusta; med porodniškim dopustom pa se višina nadomestila usklajuje na enak način kot pokojnine.

Vse upravičenke, ki so porodniški dopust nastopile z 18. decembrom 1993 ali kasneje, so morale pravico do denarnega nadomestila za čas porodniškega dopusta že uveljaviti pri centru za socialno delo, ki je pristojen glede na kraj njihovega stalnega bivališča. Ta jim je izdal odločbo o višini in trajanju pravice do tega nadomestila.

Denarna nadomestila za čas porodniškega dopusta za mesec julij 1994 se bodo tistim upravičenkam, ki so porodniški dopust nastopile od 18. decembra 1993 dalje, že nakazala neposredno iz proračuna Republike Slovenije na njihove tekoče račune ali hranilne knjižice, sporoča ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

Zakon določa, da se denarna nadomestila upravičenkam izplačujejo iz proračuna do 15. v mesecu za pretekli mesec. Upravičenke do denarnega nadomestila za čas porodniškega dopusta bodo tako dobile denar nakazan na svoj račun predvidoma 16. avgusta

1994 za mesec julij 1994 in 14. septembra 1994 za mesec avgust 1994.

Do vključno meseca junija so denarno nadomestilo za čas porodniškega dopusta svojim delavcem praviloma izplačevali delodajalci; upravičenke so nadomestilo dobile istočasno kot delavci, ki so bili na svojem delovnem mestu, delodajalec pa je upravičenkam izplačal neto znesek nadomestila ter zanje plačal vse obvezne prispevke in davke kot tudi vse druge odbitke, ki se lahko plačujejo od plač (strankarske in sindikalne članarine, administrativne prepevede, premije za prostovoljno zdravstveno zavarovanje...). Zaenkrat bodo morale te obveznosti plačevati same.

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve je v pripravi na prehod na direktno izplačila denarnih nadomestil za čas porodniškega dopusta moralo urediti številne probleme. Med drugim je tudi sklenilo posebno zavarovalno polico za prostovoljno zdravstveno zavarovanje z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije in poseben dogovor z Adriaticom, tako da bodo upravičenke do denarnega nadomestila za čas porodniškega dopusta tudi med tem dopustom dodatno oz. prostovoljno zdravstveno zavarovane pod najbolj ugodnimi pogoji.

Novosti zadevajo matere, ki so nastopile porodniški dopust po 18. decembru 1993. Tiste upravičenke, ki so porodniški dopust nastopile pred tem datumom (do vključno 17. decembra 1993), pa bodo porodniška nadomestila dobivala še naprej po starem, praviloma od delodajalca.

Povzela M. F.

Ustanovitelji Borzno posredniške hiše: Proxy d.d. / Bona Fide d.d. Koper

stavite na strokovnjake
v MARIBORU, Glavni trg 2, 62000 Maribor

PULSAR
d.o.o.

Tmb d.o.o. Maribor in Most d.o.o. Zidani most

061/1313325

ZGODBA O ČLOVEKU BREZ DELA

Ko je človek še v službi, v velikem podjetju, ki je na majavih nogah, in ko dela za majhno plačo, skratka živi v negotovosti, razmišlja, da mogoče ne bi bilo slabo, če bi ga uvrstili med trajne presežke, ali celo o stečaju kot rešitvi. Zakaj? V enem in drugem primeru računa na nadomestilo osebnega dohodka na zavodu za zaposlovanje, v primeru, da bi postal trajni presežek, pa še na odpravnino.

Resda je nadomestilo na zavodu nizko, ampak redno, in to je že nekaj. Časopisi so polni malih oglasov z vabljenimi ponudbami za pogodbeno delo. Možnost zaslužka 1.500 in več mark ponujajo pridnim, kar pa je veliko, veliko več, kot je možno dobiti v podjetju. Časopisi pišejo in po radiu in televiziji govorijo o tem, kako je lepo brezposelnim. Nekateri trdijo celo, da brezposelni nočejo sprejeti ponujene zaposlitve.

In ko pride dan »D«, ko do včeraj zaposleni delavec postane brezposeln, se ne čuti preveč prizadetega. Nasprotno, marsikdo misli, da so se mu komaj sedaj odprle neslutene možnosti v zavetju zavoda za zaposlovanje.

V tednu dni ima novinec med brezposelnimi že pogodbo s kakšno d.o.o. o anketiranju, zbiranju naročil, pro-

daji zavarovanj, sesalnikov, knjig ali česa drugega.

Pridno se loti dela in prvo obdela sorodnike, prijatelje, znanke, kot so ga poučili v d.o.o. Zvečer računa odstotke od prodanega in zdi se mu, da ni slabo za začetek. Če začetek niti ni slab, pa je nadaljevanje porazno, ker hitro zmanjka sorodnikov, prijateljev in znancev, ki ga preprosto ne morejo zavriniti in kaj kupijo. Na terenu pa moraš vztrajati, ker so samo vztrajni uspešni, so brezposelnega poučili v d.o.o. In brezposelni vztraja še nekaj časa, vsaj do prvega izplačila zaslužka.

Ko kasneje nekdanjemu sodelavcu, ki je še ostal v službi, pripoveduje o svojem zaslužku, ki v primerjavi z njegovo plačo niti ni tako majhen, mu ta celo zavida. Nič mu pa ne pove o stroških, ki jih je imel pri delu, ki so bili skoraj

taki kot zaslužek. Nekdanji sodelavec je še bolj presenečen, ko mu brezposelni pove, da tega dela ne bo več opravljal, ker ima v žepu že dve novi pogodbi, ki obetata še večji zaslužek.

In tako vsak mesec ena ali več novih pogodb in eno ali več novih razočaranj.

Delo na črno

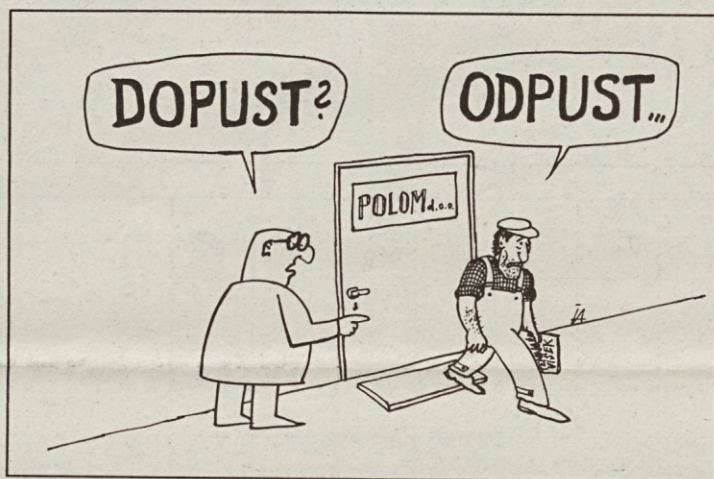
Ker delo po pogodbi, za odstotke, ni donosno, poskuša brezposelni dobiti delo brez pogodbe, na črno. Ustno se dogovori z delodajalcem, kakšnim obrtnikom ali podjetnikom za opravljanje kakšnega dela za fiksno plačo.

Po nekajkratni bolj ali manj vpljudni zavrnitvi z različnimi izgovori mu »boss« grobo svetuje, naj dolg izterja na sodišču. To seveda ni mogoče. Obupani brezposelni tedaj napraska še toliko denarja, da se ga pošteno napije, in na ta način pozabi še eno grenko izkušnjo.

Brezposelni ves čas svoje neuspehe uspešno skriva, ker mu je najtežje priznati, da je neuspešen in vsak dan vse bolj reven.

»Oči, zakaj ne greš v službo...«

To je obdobje, ko brezposelni spozna, da je edina reši-

Delati mora karkoli in kadar koli, to »boss« od njega zahteva. Ko pa pride čas izplačila, je treba še malo potrpeti, ker »boss« prav takrat nima denarja. Čez nekaj časa je re-alizirano delno izplačilo in tako iz meseca v mesec izplačila vse bolj zamujajo in so vse bolj delna.

Ko se na črno zaposleni delavec po nekajmesečnem »nategovanju« dokončno odloči, da bo prenehal delati za tega gospodarja, in še vedno upa, da bo v doglednem času prišel do na začetku dogovorjenega honorarja za opravljeno delo, je njegovo upanje prazno.

tev zanj redna zaposlitev, in se z vsem žarom loti prebiranja oglasov in pisanja prošenj. Na začetku mogoče še zbira delovna mesta, primerna svoji izobrazbi in željam, po določenem času, ko spozna, da tam nima možnosti, piše prošnje tudi na manj primerna delovna mesta. Verjetno ni treba poudarjati, da so odgovori na prošnje, če jih sploh dobi, negativni.

Če brezposelni svojo revščino in obup uspešno skriva navzven, je to zelo težko v družini. Nekaj časa tanjši družinski proračun krpa s prihranki in v sodelovanju z zakoncem blefira otrokom, ki še vedno vztrajajo pri prejšnjem standardu. Ko prihrankov zmanjka in družinski proračun pade pod sprejemljivo mejo, pa je družinskega blefa konec. Da bi se brezposelni izognil nerodnim in neugodnim vprašanjem otrok, kot: »Oči, zakaj pa ne greš v službo, če nimamo denarja«, poskuša biti čimveč zdoma in zatočišče pogosto najde v gostilni. Zaradi pogostih obiskov gostiln skromni družinski proračun še bolj trpi, brezposelni pa se vse bolj pogreza v živo blato.

Začarani krog je sklenjen. Če je v prvi fazi izgube zaposlitve najbolj prizadet brezposelni kot posameznik, je v naslednji fazi družina, in končni fazi pa država, ki dobi na svoja pleča popolnega invalida, kar po nekaj letih brez službe človek postane, in nesrečno frustrirano družino brezposelne osebe.

Jože Vuk

ŽIVLJENJSKA RAZPOTJA

VZEMITE SI ČAS TUDI ZASE

V teh poletnih dneh, ko je tudi ponoči pasje vroče, marsikdo ne more spati. Nocoj tudi jaz ne. Ura se nagiba že k polnoči in sem še vedno budna. Tako mirno je vse, tako primeren trenutek za razmišljanje. Čeprav je bil naporen dan, tako v službi kot doma, je prav prijetno posedeti sam s svojimi neštetimi mislimi. Nebo je ob polni luni razsvetljeno, kot da bi bil dan. In le tu pa tam se zasliši regljanje žab. Kot vedno me je tudi tokrat premamilo pisanje. Nekako laže mi postane pri duši, ko pišem, ko lahko zlijem na papir, kar čutim v tistem trenutku.

Mislil, da si marsikdo od nas zelo malokrat vzame čas zase. Ritem življenja je takšen, da nam tega skorajda ne dovoljuje. Služba, družina, vsakodnevne obveznosti, ki jih je pač treba urediti. A sploh razmišljamo o sebi? Iz dneva v dan smo kot »tempirane bombe«, brez časa za mnoge stvari, ki kar gredo mimo nas. Želeti je eno, drugo pa so odločitve nas samih. Danes smo garali, se utapljali v »švicu«, jutri bomo spet in zopet pojutrišnjem. Lahko to imenujemo življenje? Že že, vendar ne v pravem pomenu besede. Iz dneva v dan samo »rinemo«, se borimo za obstoj, delo, denar. Žalostno, pa vendar takšno življenje živi marsikdo od nas. Služba in družina terja od nas svoj čas, in žal nam prostega zase velikokrat ne ostane. Vedno je treba kaj postoriti. In če smo se že odločili za kratek počitek ali kaj postoriti samo zase, se ponavadi še kdo »privleče« k hiši. Tako pač je. Čeprav se mi zdi, da takšen odnos do življenja ni pravi, ga ne moremo spremeniti. V tovarni moramo delati (hvala bogu, če delo še imamo), prav tako doma – kuhati, pospravljati, likati... Oh, na tisoče del se najde in to iz dneva v dan. Saj ne, da bi nam vse to bilo pretežko, vendar se poraja vprašanje, kdaj pa bo čas, da bomo razbremenili naša telesa. Morda nekoč, morda takrat, ko nam to ne bo nič več pomenilo, ko bo vse lepo zbledelo, ko bomo stari in osamljeni čakali jutrišnji dan. Žal imamo vse prevečkrat čas le takrat, ko smo bolni, ko moramo sami poskrbeti zase.

Živeti in uživati življenje pa bi morali zdaj in ne čakati na leta, ko sploh ne vemo, ali jih bomo kdaj dočakali, ko ne vemo, ali bomo lahko v miru popili kavo, šli na sprehod... Nesmiselno. Mogoče vsega tega, kar si danes želimo, ne bomo več potrebovali.

Moj oče, čeprav je v »penziji«, še vedno nikoli nima prostega časa. Vedno najde, da kaj »rinta«. Vprašujem se, za koga. Leta žal prehitro minevajo in mi se iz dneva v dan staramo in ne pomlajujemo! Se tega sploh zavedamo? Mislim, da ne. Če bi se, bi drugače gledali na življenje in tudi naš delovni ritem bi si znali urediti drugače.

Zgodi se, da zdaj, ko je poletje, kdaj tudi zaidemo v »oštarijo« na hladno pivo ali sok. Vsaj nekaj trenutkov, ko človek odvrže skrbi, nekateri pa tudi takrat ne. Kakor kdo. Potem se spet dogaja vse to, kar sem že zapisala. Delo in skrbi. Škoda, da je tako, moralo bi biti drugače. Velikokrat smo nemočni, da bi spremenili, kar je že »rutina«, vendarle mislim, da bi včasih morali vsaj poskusiti. Znati bi morali spoštovati sami sebe in naše življenje bi vsekakor bilo drugačno.

Jaz sem takšna, da si vzamem čas zase. Ne morem vedno, vendar sem srečna, tudi če je to nekaj minut. Verjemite, to ljudje potrebujemo, in to vsakdo izmed nas. Velikokrat se izgovarjamo na službo, na otroke, da preveč zahtevajo od nas. Pa sploh ni res! Le mi si ne znamo pravilno razdeliti časa. In ker se počutimo preobremenjeni, smo velikokrat nervozni in nejevoljni. Pregovor, da se tudi počasi daleč pride, žal vse premalokrat upoštevamo.

Od nas samih je torej odvisno, kako si znamo razporediti dan, kako živeti, da najdemo poleg službe še čas za družino in tudi zase. Moramo ga najti, če ne, bomo prehitro obupali, prehitro se naveličali hoje po poteh, ki nas vodijo skozi življenje.

Breda

OBRATNA AMBULANTA

Piše: prim. doc. dr. Anton Prijatelj

Divje kampiranje

Če se ne motim, je pri nas divje kampiranje prepovedano. Dovoljeno je le v organiziranih kampih. Res je, da imamo tudi nekaj privatnih kampov. Upajmo, da jih bo vedno več. Kljub prepovedim je nekaj ljudi, ki se na to poživljajo. Drugi pa želijo biti na samem, daleč proč od civilizacije. Daleč proč od soljudi.

Kadar slišim o divjem kampiranju, pomislim na nekega starega polirja, ki mi je pred leti razlagal, da so ga na izpitu vprašali, kaj mora najprej stati na novem gradbišču. Ustrelil je kot iz topa: latrina. Tudi sam sem enkrat samkrat poskusil divje kampirati. Bili smo z družbo na nekem vlažnem travniku ob mestecu Tar v Istri. Po vodo smo hodili v bližnje naselje. Stranišče je bilo improvizirano. Narejeno po vojaško. Le veja je bila dovolj daleč po poti do stranišča. Če je bila veja čez pot, je pomenilo, da ima naša latrina gosta. Če pa je bila odmaknjena, pa je bil tihi kotic prost.

Seveda je bilo, ko smo tabor zapustili, nujno pokriti svoje sledove. Nujno jih je tudi razkužiti, in kot rečemo, spraviti zadeve v prejšnje stanje.

Bilo je še nekaj težav. Smeti. Če hočemo skrbeti za okolje, moramo svoje smeti pospraviti. Tudi takrat pred leti smo odvažali smeti v kontejner v bližnjo vas. So pa bili mnogi, ki so svoje smeti odvrgli v morje. In potem je morje ob določenem vetru prineslo naše ali tuje smeti nazaj na obalo. In če smo kdaj sedli na kak črn madež na skali, ga nismo mogli ne zlepa ne zgrda odstraniti.

Tisti, ki kampirajo ob tekočih vodah, ob rekah ali jezerih, se lotevajo tudi mnogih še bolj nemogočih zadev. Pranje avtomobila ne sodi ob tekočo reko ali jezero. Še najmanj pa ob kak majhni vodi, da ne rečem mlakuži. So tudi takšni ljubitelji jeklenih konjičkov, ki jih takrat, ko so na dopustu ali pikniku, zelo radi čistijo, popravljajo ali jim celo menjajo olje. Takrat imajo čas in postorijo vse, kar je potrebno pri avtu.

Kuhanje je danes z vsemi pripomočki mnogo lažje, kot je bilo nekoč. Nekoč so morali zakuriti ogenj. Pravzaprav so morali narediti celo ognjišče. Morali so zelo paziti, da jim ogenj ne bi ušel in bi povzročili gozdni požar. Danes imamo plinske gorilnike, enostavne kuhinjske in je to opravilo mnogo enostavnejše kot nekoč. Seveda če nismo taki, da se zadovoljimo samo s sendviči ali pogretnimi konzervami. Pa nikar ne brskajmo doma in ne iščimo starih konzerv, ki jim je rok potekel. Če pa se vam zgodi, da ob odpiranju konzerve zapiska zrak iz nje, takoj proč z njo. Manjša škoda, kot če bi tako sumljivo konzervo pojedli in bi vas odpeljali v bolnišnico.

O hrani bi veljalo še govoriti in pisati. Saj se da na dopustu enostavno jesti in niso potrebne tako velike priprave kot doma. Upam, da boste vsaj na dopustu jedli bolj pametno kot doma. S tem mislim na zajtrk. Zajtrk naj bo obilen. Vsaj enkrat si privoščimo kaj več kot samo košček kruha in črno kavo. To zadnje lahko na dopustu mirno izpustimo. V poletnem času svetujem mnogo sadja in zelenjave. Pa pustimo hrano.

Prvi divjem kampiranju moram opozoriti na nekaj stvari. Lahko imate sitnosti s policijo. Ta vas lahko odslavi v organizirani kamp. Hujše pa je, če postavite šotor ali prikolico na lep travnik. In nikogar nič ne vprašate. Lahko pride razjarjeni lastnik z vilami in hudim psom. Zato je mnogo bolje, da se pozanimате, kdo je lastnik, ga vprašate za dovoljenje. Nič ni narobe, če se tudi dogovorite za pametno odškodnino za poteptano travo. Mnogo manj jeze bo z obeh strani.

PULSAR d.o.o.

Avstralski Slovenec A. O. iz Kogaraga v Avstraliji je že junija hotel vložiti svoj certifikat v družbo PULSAR. Počakati je moral do avgusta in pooblastiti nekoga v Sloveniji, da bo zanj uredil formalnosti pri poštnem okencu.

Prav gotovo strokovnjakom investicijske družbe, ki deluje zunaj zakulisnih iger velikih bank, zavarovalnic in dnevne politike.

061/1313325

BEDA V SLIKI

Vsakdan na ljubljanski tržnici

Slika: Sašo Bernardi

PULSAR
d.o.o.

Ne zaigrajte svojih **certifikatov**.
APP Agencija za prenovo podjetij d.o.o., Ljubljana, Dunajska 22, 61000 LJUBLJANA

Humoreska

Zasluženi poslanski dopust

— Poslanci so šli na počitnice, smo kar takoj nagovorili tovariša Neposrednega proizvajalca raznih strok, ki je, kot že tolikokrat, tičal za šankom bifeja Bližnja srečanja posebne sorte in pil svoje kdove katero pivo. Veliko seveda.

»In!?« je lakonično znil.

— Ali mislite, da so si dopust zaslužili?

— Menda, da so si ga. Saj si ga zaslužijo vsak pošten slovenski državljani, ki združuje delo in sredstva.

— Ali ne uporabljate malce zastarele terminologije, ko pravite, da poslanci »združujejo delo in sredstva«?

»Zakaj pa ne bi bila ta terminologija primerna!? Poglejte, saj današnji poslanci bolj kot smo mi kdaj koli v združenem delu uspešno združujejo delo. Nenehno se prepirajo, pozicija in opozicija, in za uspešen prepir morata biti vsaj dva. V časih starega enoumja si kaj takega nismo mogli privoščiti ne v združenem delu ne delegati v skupščini. In za te prepire, torej za to združevanje dela, so ustrezno, hočem reči bogato nagrajevani, kar pomeni, da združujejo tudi sredstva.«

— Preje ste omenili tudi, da ima pravico do dopusta vsak pošten slovenski državljani. Ali torej mislite, da so naši sedanji poslanci poštene?

»Menda vendar! Ali ne vidite, da jim poštenost kar sije z obraza. Tako močno so poštene, da jim to kar škoduje...«

— Kako to mislite? Zakaj bi jim poštenost škodila?

»Poglejte. Pride ti takle poslanec iz parlamenta ven, med navadne ljudi, ki niso navajeni poslancev, še manj pa poštenosti, in še najmanj poštenih poslancev. In tak poslanec prinese s seboj svoj poštenei ksiht; ja madona, ali tudi vas ne bi zgrabilo, da bi mu dal eno po papi!? Pošteno po poštenei papi!«

— Kaj pa je to »papa«?

»Tako smo včasih rekli gobcu!«

— Torej vi odobravate, da sta jih skupila Anderlič in Omerza?

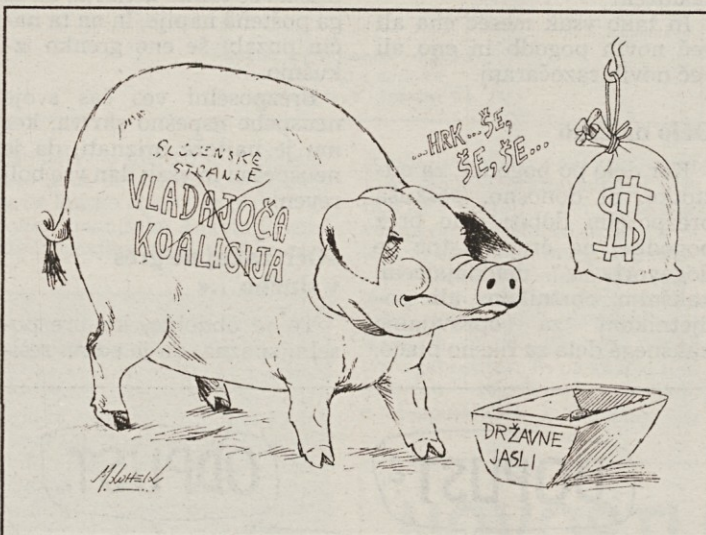
»Bog ne daj! Jaz le mislim, da sta si to pošteno zaslužila. Mislim, dopust. In Bog daj, da bi si dopust tako pošteno zaslužili tudi drugi naši poslanci.«

● Ob srečanju Janeza Kocijančiča z Alojzom Šuštarjem je nadškof blagoslovil Združeno listo, Kocijančič pa mu je podaril izvod Komunističnega manifesta.

● Čeprav je Razkrižje pasiven kraj, daje kruh mnogim politikom in novinarjem!

● Vaclav Havel je ob prihodu na dopust napravil hudo napako, ko se je sestal z bivšim predsednikom slovenske partije, hkrati pa popolnoma prezrl velikega humanista in mirovnika ter največjega živečega slovenskega pisatelja Zarka Petana.

● Diplomatski jezik Lojzeta Peterleta:

Pogovori so bili uspešni in v duhu medsebojnega razumevanja. (Mlatili so prazno slamo.)

— Nasprotna stran je izrazila polno razumevanje za naša stališča (povedali so, da ga lomimo.)

— Strinjali smo se o vseh bistvenih vprašanjih. (Bili smo popolnoma nasprotnega mnenja.)

— Obisk je bil zelo uspešen in koristen. (Spet sem bil na izletu.)

— Odprtih ostaja le še nekaj vprašanj. (Nič nismo dosegli.)

— Zunanji minister se je sestal tudi s slovenskimi izseljenci. (Spet je žical denar pri domobrancih.)

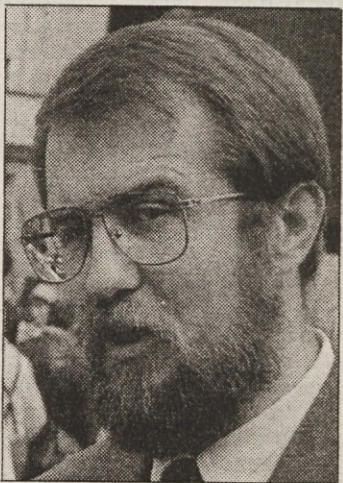
— Podprli so naša stališča. (Samo debelo so gledali.)

— Odnosi med državama so izredno prijateljski. (Nekaj smrdi.)

— Pogovori se bodo še nadaljevali. (Na smrt smo se sprli.)

— Obe strani bosta dosledno izpolnjevali svoje obveznosti. (Jima še na misel ne pade.)

Faktor Tuga

Horoskop

Je le razlika

Dunajski odri in kabareti so bili celo 19. in v začetku 20. stoletja pojem zase v umetniški kulturi srednje Evrope. Seveda je pri tem igral veliko vlogo položaj Dunaja kot prestolnice velikega imperija, ki je obvladoval precejšen kos srednje in jugovzhodne Evrope. Tudi po razpadu avstro-ogrske monarhije je Dunaj obdržal svoje mesto med evropskimi umetniškimi centri, v tridesetih pa ga je začel naglo izgubljati. Deloma je bil vzrok za odhod igralcev, piscev in drugih umetnikov, ki jih je zvalil blišč in zaslužek ameriške kinematografije, deloma pa je bil vzrok prihod nacistov v Avstrijo. Ta je povzročil beg umetnikov (tistih, ki so bili židje, prav tako pa tudi tistih, ki so jih imeli za nezanesljive državljane ali pa so imeli pečat »izrojenih umetnikov«, za katere v nacističnem kulturnem svetu ni bilo prostora) v tujino na varno pred gestapom. Za beg umetnikov pa so bili tudi politični razlogi. V imenu centralizacije rajha so namreč glavno mesto namenili Berlinu in tako Dunaj ponižali v provincijsko mesto. Vendar je v tem času na Dunaju ostalo še nekaj umetnikov, ki so ohranjali njihove tradicije. Eden takih je bil Hans Moser (rojen 6. avgusta 1880).

Moser je bil po rojstvu Dunajčan francosko-ogrskih staršev. Njegovo pravo ime je bilo Jean Juliet, vendar si ga je iz umetniških razlogov spremenil. Zaradi nesoglasij z enim mogotcem dunajskega umetniškega življenja je bil prisiljen več let igrati na provincijskih odrih izven Dunaja.

Sele po prvi svetovni vojni se je spet vrnil na Dunaj, kjer pa si je kmalu pridobil slavo v varietetu. Sele petdesetleten si je končno zagotovil, da ni več živel iz rok v usta. Poleg uglede, ki ga je užival kot varieteist, je postal ugleden tudi kot filmski igralec, kjer je bil zelo plodovit. Igral je v približno 150 filmih in v približno tistih tudi sodeloval. Na Dunaju je ostal tudi po prihodu nacistov in med vojno. V njem je ostal do svoje smrti leta 1964, kot eden zadnjih umetnikov velikega časa Dunaja.

Ko so zavezniški bombniki jeseni 1944 prvič močno napadli Dunaj, je Leo Slezak srečal hudo preplašenega Hansa Moserja. Da bi ga malo potolažil, mu je dejal:

»Veš kaj, saj ni tako hudo. Ko sem še pel v operi, sem bil pogodbeno zavezan, da moram na odru umreti dvakrat tedensko.«

»Ampak ob tem si pa vedel, da te potem čaka dobra večerja,« je pripomnil Moser.

Deni

VREME

Piše: Andrej Velkavrh

Še pasje vroče

Če je bil letošnji julij »še« tretji po povprečni mesečni temperaturi v tem stoletju, je bil vseeno vroč, da malo takih. No, kljub temu pa izjemno visokih temperatur ni bilo. Kolikšne so izjemno visoke temperature za julij? V Ljubljani in Mariboru skoraj 39 stopinj, stopinjo manj v Črnomlju... Skratka, letos ni bilo niti 36 stopinj na merilnih postajah, kjer merimo temperaturo.

Zadnji poletni mesec, avgust, je že manj vroč kot njegov predhodnik. V Ljubljani se povprečna mesečna temperatura zniža za devet desetink stopinje, kar pa ga še vedno uvršča na drugo mesto (z 19 stopinjami je toplejši tudi od junija, ki jih ima 17.9). Pozna se, da so v avgustu dnevi že krajši, zato sonce ne zmora več dvigniti živega srebra do najvišjih meja. Zgodi pa se, da je kakšno leto avgust toplejši od julija. Kljub povedanemu pa je bila v Črnomlju avgusta izmerjena le tri desetinke nižja najvišja temperatura kot v juliju (37.7 avgusta in 38.0 julija). Drugod so razlike sicer večje, toda tudi avgusta je lahko presneto vroče!

Čeprav je bilo vročine že precej, pa ne bi bilo dobro, če bi se prehitro shladilo: »Če je na Lovrenca (10. avgust) lepo, obeta si viničar vino sladko.« No, do nedelje bo takšno vreme zagotovo ostalo. Pa najbrž tudi v ponedeljek. Za naprej pa kar poslušajte vremenske napovedi v soboto in nedeljo!

Andrej Velkavrh

DELAVSKA ENOTNOST	RAZTEGLJIV TRAK	EVROPSKI VELETOK	TRSKA	ORNAMENT	KAZALNI ZAMEK	NAGRADNA KRIZANKA	OKRASNA POZNO-RIMSKE STAVBAH	TIPALKA PRI ŽUZELKAH	SLIKAR PILON	REKA V SEVERNI ITALIJI	RUSIJA
ANGLŠKI PESNIK (THOMAS), SIMON GREGORČIČ						KOMIK ALLEN					PERM
						PEVKA TADDIO					KAZAN
						ŠNOVZA STRAJEVAJE MLEKA					KLOBISEV
						OKVIR ZA SAT ŠPORTNICE Z OROZJEM					PRIPRAVIL SALOMONOV UGANKAR
NEKDANJA ITALIJAN, ATLETINJA POLET, ZANOS											ČRNA PTICA PEVKA
AVTOR: BORUT LEVEC	OKRASNA SREDOZEM RASTLINA	NAMESTITEV VOJAKOV V CIVILNE OBJEKTE	LUČAJ HROČNA VINSKI TRTI								
OTOCJE MED SEVERNO IN JUŽNO AMERIKO											
MESTO NA CIPRU											
GLASBENI MOTIV SKOZI VSO SKLADBO											
JUŽNO-JEMENSKI POLITIK (HAJDARI)											
DELAVSKA ENOTNOST	ZGODOVINSKA POKRAJINA V FRANCJI ZID										
STANISLAV NEUMANN											
ŠAHIST PETROSJAN											
GRŠKA ČRKA											
ORGANIZATOR SLOVENSKEGA UČITELJSTVA (MIHA)											
MESTO IN UPRAVNO SREDIŠČE V SPANJU											

Nagradna križanka št. 34

Rešeno križanko nam pošljite do 16. avgusta na naslov: ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana p.p. 479 na dopisnici ali v pismu s pripisom Nagradna križanka št. 34

Nagrade so 1.000, 700 in 500 tolarjev

Rešitev nagradne križanke št. 32

STOK, TARAS, TAGLIAMENTO, ONEAL, ANTIKA, PANDA, RIOLIT, TANJA, RI, NENA, SERA, BAL, ITAL, KRSTA, KRESLIN, VO, ROTA, SLAVKOV, KAS, OMARA, RITKA, OER, PARIŽANKA, RI-

ZLING, ONIČ, MAAR, ROLKAR, TT, AO, PANKRA, SM, KIMALKKA, ISLAM, EVA, IKING, LETAK, AHMED, NARTA, SPORA, NASTA

Izžrebani reševalci nagradne križanke št. 32

1. Mojca Komac, Kidričeva 5, 65270 Ajdovščina
2. Franc Kegus, Levec 76, Petrovče 63301
3. Živa Komac, Alpska 22, 64248 Lesce

Nagrade bomo poslali po pošti

Križanko pripravil

Ustanovitelji Borzno posredniške hiše: Proxy d.d. / Bona Fide d.d. Koper

stavite na strokovnjake

PULSAR
d.o.o.

Tmb d.o.o. Maribor in Most d.o.o. Zidani most

061/1313325